

เอกสารวิชาการ

การพัฒนาเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
ของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

โดย

คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง
สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๙
กลุ่มที่ ๕

เอกสารวิชาการฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมเชิงปฏิบัติการ
หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๙
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๕

ชื่อเรื่อง การพัฒนาเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ชื่อผู้วิจัย ผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๙ กลุ่มที่ ๕

ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๕

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ ดร.พิธาน พันทอง

อาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ พันเอกหญิง ปัทมา ขำเอี่ยม

คณะกรรมการเอกสารวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกได้ตรวจสอบและอนุมัติให้เอกสารวิชาการฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๙ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๕

พลตรี ผู้อำนวยการหลักสูตร

(ชำนาญ ช่างสาด)

ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

คณะกรรมการสอบเอกสารวิชาการ

พันเอก

(กฤษกรมล ธรรมานุกูล)

ผู้อำนวยการกองวิทยาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ร้อยตำรวจเอก ดร. กรรมการ

(สุธรรม เชื้อประกอบกิจ)

อาจารย์สำนักงานวิจัยและบริการ

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ดร. กรรมการ

(ไพรัช พิทักษ์สาลิ)

ข้าราชการบำนาญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทคัดย่อ

เรื่อง การพัฒนาเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี

ผู้วิจัย คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๙ กลุ่มที่ ๕

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) พัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
๒) เพื่อพัฒนาเยาวชนที่เป็นนักเรียนแกนนำให้สามารถนำไปขยายผลแก่นักเรียนในโรงเรียนได้
เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยใช้กิจกรรมคุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี
กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ประกอบด้วย นักเรียนระดับชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ ๔ (นักเรียนแกนนำ) จำนวน ๔๐ คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
(นักเรียนขยายผล) จำนวน ๔๐ คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือ
ที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ๑) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์เห็นแก่
ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม ๒) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่
มีต่อการจัดกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม
๓) แบบบันทึกปณิธานความดีในการกระทำที่แสดงให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และ ๔) แบบข้อคำถาม
หลังการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนแกนนำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ วิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ
ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการณ์เห็นประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียน ของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ ๔ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = ๔.๖๙ , S.D. = .๒๓๘) พฤติกรรม
การณ์เห็นประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ
มากที่สุด (\bar{X} = ๔.๕๔ , S.D. = .๔๒๔) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม “คุณธรรม
นำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
ที่สุด (\bar{X} = ๔.๕๒ , S.D. = .๔๗๙) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์
สร้างคนดี” ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด
(\bar{X} = ๔.๕๙ , S.D. = .๕๒๘) จากการตอบคำถามหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้นักเรียนมีความรู้ความ
เข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมเพิ่มขึ้น มีความมุ่งมั่นที่จะประพฤติตนโดยคำนึงถึงผู้อื่นหรือส่วนรวมเพิ่มขึ้น
รู้สึกภูมิใจในตนเอง และพร้อมที่จะขยายผลให้นักเรียนในโรงเรียนต่อไป และนักเรียนร่วมกันตั้งปณิธาน
ความดีในการกระทำที่แสดงให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สรุปได้ดังนี้ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
มีวินัย ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ และปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

Abstract

Title The Development of the Youth for the Own Benefit of Others of Student Potinimitwittayakom School, under the Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi

Name Students workshop on Security Psychology Program for School Administrators Offices of the Basic Education Commission, Class 9, Group 5

The objectives of this study were to develop the youth for the own benefit of others and to enhance the leadership skills of the students in order to expand the results in other schools by using the creative-moral and good- human being activity that was used Action research. The target group in this study are student of Potinimitwittayakom school under the secondary Educational Service Area of Nonthaburi that consisted of 40 participants in Matthayomsuksa 4 as the leader group, and 40 participants in Matthayomsuksa 1 as the expanding group. The data were collected with the purposive sampling. The research instruments used in collecting the data were 1) questionnaire 2) satisfaction survey 3) study record and 4) post questionnaire that were analyzed using descriptive statistic.

The result of the study revealed the following were the students of the behavior of the benefit of others in the students in Matthayomsuksa 4 mean's score were at the highest level ($\bar{X}=4.69$, S.D. = .238). Another the benefit of the students in Matthayomsuksa 1 mean's score were at the highest level ($\bar{X}=4.54$, S.D. = .224) The satisfaction survey of the activity, Matthayomsuksa 4, mean's score overall was at the highest level ($\bar{X}=4.52$ S.D. = .479) and Matthayomsuksa 1, mean's overall score was at the highest level ($\bar{X}=4.59$ S.D. = .428) From the result of the post questionnaire, it found that the students participated the activity enhanced the morality, and attempt to behave in order to think of the benefit for others, proud of themselves and be able to expand the result to other schools. All in all, the students can be able to set the good resolution for doing the good things including discipline, honesty, following the schools' rules.

คำนำ

เอกสารทางวิชาการฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคงสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สจว.สพฐ.) รุ่นที่ ๙ โดยคณะนักศึกษากาอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคงสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สจว.สพฐ.) รุ่นที่ ๙ กลุ่มที่ ๕ เนื้อหาในเอกสารทางวิชาการฉบับนี้ จัดทำขึ้นภายใต้ งานวิชาการเรื่อง “การพัฒนาเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์” เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมผ่านกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” โดยการสร้างนักเรียนแกนนำ และนำไปขยายผลให้กับนักเรียนทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน คณะนักศึกษากาอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคงสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สจว.สพฐ.) รุ่นที่ ๙ กลุ่มที่ ๕ หวังว่าองค์ความรู้ที่ได้จากเอกสารทางวิชาการฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้

เอกสารทางวิชาการฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ต้องขอขอบคุณคณาจารย์ รวมถึงสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง ที่ให้โอกาสในการศึกษา เป็นแรงบันดาลใจ ช่วยเหลือสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำแนะนำ ปรีกษา ตรวจสอบ แก่ไขงานวิชาการ ผู้ตอบแบบสอบถาม และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่ให้ข้อมูลต่าง ๆ จนครบถ้วน ตลอดจนเพื่อน ๆ นักศึกษากาอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคงสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สจว.สพฐ.) รุ่นที่ ๙ ทุกท่านที่เป็นกำลังใจอย่างดียิ่ง ทำให้เอกสารทางวิชาการฉบับนี้ประสบความสำเร็จ

คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๙ กลุ่มที่ ๕
สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิชาการฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก ดร.พิธาน พันทอง ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ และ พันเอกหญิง ปัทมา ขำเอี่ยม อาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ ประจำกลุ่มวิชาการที่ ๕ รวมทั้ง ดร.พิธาน พันทอง ดร.ไพรวลัย พิทักษ์สาถิ และดร.อรนุช มั่งมีสุขศิริ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือวิจัย และ พลเอก ดร.ศรุต นาควัชระ กรรมการบริหาร มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรมติณสูลานนท์ วิทยาการผู้มีความเชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรมให้ความรู้ เรื่องคุณธรรมแก่นักเรียนในการพัฒนาเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียน โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓๓

และขอขอบคุณฝ่ายบริหาร คณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓๓ ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม ตลอดทั้งให้ข้อมูลที่จำเป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ พล.ต.ชำนาญ ช้างสาต ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ และคณาจารย์สถาบันจิตวิทยาความมั่นคงทุกท่านที่กรุณาให้โอกาส ได้เรียนรู้ อำนวยความสะดวก และจัดบรรยากาศในการเรียนรู้เป็นอย่างดี รวมทั้งสนับสนุนและให้กำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการเปิดโอกาส และสนับสนุนการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการทำวิจัยครั้งนี้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา และครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้

คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๙ กลุ่มที่ ๕
สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ข
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ซ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๓
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๔
คำจำกัดความ	๔
บทที่ ๒ การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๗
แนวคิดทฤษฎี การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ทางสังคม ด้วยจิตสาธารณะ	
เพื่อประโยชน์ของประเทศ	๖
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะ	๑๐
กระบวนการสร้างจิตสาธารณะ หรือการสร้างเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	๑๔
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ควรปลูกฝังให้กับเยาวชนไทย	๒๐
ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีจิตสาธารณะ หรือการสร้างเยาวชนให้เห็นแก่	
ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียน	๒๒
การประยุกต์ทฤษฎีทางจิตวิทยาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะให้เด็กและเยาวชนไทย	๒๘
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๓๐
กรอบแนวคิดในการวิจัย	๓๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๓	
วิธีการดำเนินการวิจัย	๓๔
รูปแบบที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	๓๔
วิธีดำเนินการวิจัย	๓๕
ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย	๓๕
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๖
การวิเคราะห์ผลการศึกษา	๓๙
บทที่ ๔	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๐
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๐
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๐
บทที่ ๕	
สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๕๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕๑
วิธีดำเนินการวิจัย	๕๒
สรุปผลการการวิจัย	๕๒
อภิปรายผลการวิจัย	๕๖
ข้อเสนอแนะ	๖๐
บรรณานุกรม	๖๒
ภาษาไทย	๖๒
ภาษาต่างประเทศ	๖๖
ภาคผนวก	๖๗
ผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๘
ผนวก ข ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๒
ผนวก ค ภาพประกอบกิจกรรม	๗๘
ผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ	๙๑
ผู้บริหารและคณาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ	๙๑
รายชื่อสมาชิก	๙๒

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๔ - ๑ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรม การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี (นักเรียนแกนนำระดับชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ ๔)	๔๑
๔ - ๒ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรม การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี (ขยายผลสู่ นักเรียนระดับชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ ๑)	๔๓
๔ - ๓ แสดงผลการวิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาขนาดนทบุรีที่มีต่อการจัดกิจกรรม “คุณธรรมนำทาง สรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนแกนนำระดับชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๔๐ คน	๔๕
๔ - ๔ แสดงผลการวิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม ศึกษานนทบุรีที่มีต่อการจัดกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๔๐ คน	๔๖

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒ - ๑	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม (B) สภาพแวดล้อม (E) และส่วนบุคคล (P)	๑๑
๒ - ๒	องค์กรที่มีบทบาทในการพัฒนานักเรียน	๒๑
๒ - ๓	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๓๓
๓ - ๑	รูปแบบที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	๓๔

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมไทยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดยั้งผ่านกระแสโลกาภิวัตน์ เนื่องจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารวัฒนธรรมที่หลากหลายทำให้ประเทศไทยเร่ง พัฒนาประเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ผลจากการพัฒนาส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมทำให้เกิดการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด มีการแข่งขันสูงขึ้น ขณะเดียวกันก็เผชิญกับความเสื่อมถอยทางด้านคุณธรรมและ จริยธรรม มีค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมมากขึ้น เกิดความเห็นแก่ตัวแสวงหาแต่ความสุขส่วนตัว มุ่งหาประโยชน์เพื่อตนเองเพิกเฉยประโยชน์ต่อส่วนรวม และการเบียดเบียนเอาเปรียบโดยที่ไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น (ชลัช สุภาพกุล และคณะ, ๒๕๕๙ : ๕๑๗) สะท้อนจากคนในสังคมมีความถี่การใช้ ความรุนแรงและปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น การลักทรัพย์ อาชญากรรม การก่อการร้าย แหล่งอบายมุข มลพิษ สิ่งแวดล้อม การรุกรานธรรมชาติ ปัญหาเกี่ยวกับเยาวชน ปัญหาครอบครัว (จิตติยา วาจี, ๒๕๕๙ : ๑)

ปัญหาของการใช้ความรุนแรงที่เกิดขึ้น ทำให้เห็นว่าคนไทยมีคุณธรรมและจริยธรรมน้อยลง มักเกิด จากการขาดความยับยั้งชั่งใจ อาจเกิดจากการอบรมเลี้ยงดูจากวัยเด็กและพฤติกรรม การเลียนแบบ เพราะเด็ก สามารถรับรู้สิ่งดีงามผ่านกระบวนการชดเชยทางสังคมได้จาก สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และ สถาบันการศึกษา (ดวงทิพย์ อันประสิทธิ์, ๒๕๕๕)

ความอบอุ่นความใกล้ชิด และมีพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างที่ดีจากครอบครัว มีความสำคัญ เป็นจุดเริ่มต้นที่ช่วยให้เกิดจิตสำนึกเห็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ดังนั้นสถาบันครอบครัวต้องอบรม และ ปลูกฝังให้รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น เมื่อทำผิดต้องว่ากล่าวตักเตือน เอาใจใส่ แนะนำในสิ่งที่ถูกต้องและ การปฏิบัติ ตนให้เหมาะสมกับสังคมวัฒนธรรมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม สนับสนุนและให้ กำลังใจเมื่อนักศึกษาได้ริเริ่มเรียนรู้ทำสิ่งใหม่ ๆ ที่ดีงามและเกิดประโยชน์ เพื่อทำให้นักศึกษาเกิดความตระหนัก และพัฒนาสู่ระดับจิตสาธารณะที่ดีขึ้น (นฤมล จิตรเอื้อ และ นรินทร์ สังข์รักษา, ๒๕๖๐)

การศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาเป็นสิ่งที่ปฏิเสธกันไม่ได้ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนา ในรูปแบบใด จำต้องเริ่มต้นด้วยการศึกษามากพอแก่สถานะ แห่งตน ที่จะสามารถ ปฏิบัติงานหรือดำเนินชีวิตไปสู่ทิศทางที่ประสงค์ การกำหนดเป้าหมายของ การศึกษาให้ถูกต้อง โดยธรรมชาติเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่แท้จริง จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่มีผู้มี อำนาจในการบริหาร การศึกษาพึงพิจารณาให้ลึกซึ้ง ให้อ่องแท้ ให้อบอบ ให้อุดมด้วยทัศนะที่ กว้างไกล โดยมีจุดหมาย รวบยอดว่า ต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีจิตสำนึกเป็นมนุษย์ที่เต็มที การจัดการศึกษาควรมุ่งเน้น ที่การสร้างจิตสำนึกภายใน คือ การพัฒนาจิตสำนึกภายใน คือ การพัฒนา จิตใจที่เป็นรากฐานของ

ความเป็นมนุษย์ไม่ควรเน้นที่การพัฒนาเพื่อความสำเร็จในวิชาชีพที่ ปรากฏจากพื้นฐานทางจริยธรรม เพราะอาจจะเป็นการส่งเสริมให้บุคคลออกไปประกอบวิชาชีพด้วย การให้การศึกษาก่อนวัยสมควรหยุดสร้างจิตสำนึกที่นิยมในวัตถุ แต่เน้นการสร้าง จิตสำนึกในทางจริยธรรมให้หนักแน่นเข้มแข็งยิ่งขึ้นทุกระดับการศึกษาตั้งแต่อนุบาลศึกษาจนถึง อุดมศึกษา เพื่อให้เป็นจิตที่สามารถช่วยสร้างระบบ ถูกต้อง เพื่อการดำรงอยู่ของสังคมโดยธรรม โดยเฉพาะการดำรงเน้นการฝึกอบรมให้รู้จักทำหน้าที่ เพื่อหน้าที่อย่างดีที่สุดฝีมือในทุกหน้าที่ใน ฐานะ ที่เกิดมาเป็นมนุษย์ด้วยความสำนึกว่าทุกหน้าที่มีคุณค่า และความสำคัญเท่าเทียมกัน การจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง จึงเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นที่จะช่วยให้ คนใน สังคมมีจิตสาธารณะที่จะนำไปสู่การก่อตัวของประชาสังคม การจัดการศึกษาเพื่อความเป็น พลเมือง นี้มิได้หมายถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนสำหรับประชากรวัยเรียน หรือการ จัดการศึกษาแบบเป็นทางการในรูปแบบอื่น ๆ แต่ยังหมายถึงกระบวนการเสริมสร้างการเรียนรู้ ทางตรง อย่างไม่เป็นทางการในชีวิตประจำวัน ซึ่งจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับเครือข่ายสถาบัน และ กระบวนการทางสังคมที่หลากหลายและต่อเนื่องทั้งในส่วนของสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว องค์กร เอกชน และองค์กรประชาสังคม ฯลฯ (<http://www.dsdw๒๐๑๖.dsdw.go.th/> , ๒๕๖๐, ออนไลน์)

การจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง เป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีความรอบรู้ ในวิทยาการต่าง ๆ และเป็นกระบวนการพัฒนาคน ให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีเหตุผล มีความตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพ มีระเบียบวินัย และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มากกว่า ประโยชน์ส่วนตน และเข้าใจต่อบทบาทของตนเองในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศ เพื่อให้ผู้ที่ผ่าน การศึกษาสามารถนำความรู้ที่ไปประยุกต์ใช้พัฒนาตนเอง พัฒนาสังคมและพัฒนาประเทศชาติ ให้เจริญยิ่งขึ้น ปัจจุบันการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ อาจกล่าวได้ว่าการจัดการศึกษาเป็นจุดเริ่มต้นของการ สร้างความเป็นพลเมืองและเป็นกลไกสำคัญ ในการเตรียมพลเมืองให้เป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพในอนาคต ดังนั้น การจัดการศึกษาเพื่อสร้าง ความเป็นพลเมืองให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู คณาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษา จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการ แนวคิดและยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง เพื่อที่จะช่วยกันสร้าง คนไทยให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และเป็นพลเมืองที่ทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติต่อไป (สุทธิรักษ์ โรจนหัสติน, เรชา ชูสุวรรณ, และ เอกรินทร์ สังข์ทอง, ๒๕๖๐)

โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๑๖ เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา ตั้งอยู่ในชุมชนใจกลางเมืองอำเภอ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะปานกลางถึงยากจน มีปัญหา ครอบครัว เนื่องจากครอบครัวแตกแยก และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ จากการสังเกต พฤติกรรมนักเรียน และสอบถามครู ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมมาเรียนสาย ขาดเรียนบ่อย ทำให้ไม่สามารถร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน ตามที่กำหนดได้ ขาดส่งงาน ส่งงานไม่ครบ ห้องเรียนไม่สะอาดเท่าที่ควร และมักจะไม่ค่อยอาสา ช่วยเหลือเพื่อนในโรงเรียน ครู และไม่ช่วยเหลือผู้ปกครองทำงานบ้าน เป็นต้น พฤติกรรมเหล่านี้ถือว่าเป็นพฤติกรรมแสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และสอดคล้องกับข้อค้นพบ

ที่สำคัญของนักศึกษาหลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร กองบัญชาการกองทัพไทย รุ่นที่ ๑๓ โดยเห็นว่าคุณลักษณะสำคัญของการเป็นพลเมืองที่ดี ที่สำคัญ ๔ อันดับแรก คือ “การปฏิบัติตามกฎหมาย” “การรับผิดชอบต่อหน้าที่” ซึ่งเป็นมิติทางกฎหมายและการเมือง และ “การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม” ที่สังคมควรให้ความสำคัญ ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะพัฒนาผู้เรียนหรือเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เพื่อส่งเสริมเยาวชนเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
๒. เพื่อพัฒนาเยาวชนที่เป็นนักเรียนแกนนำให้สามารถนำไปขยายผลแก่นักเรียนในโรงเรียนได้

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนแกนนำระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๔๐ คน ขยายผลสู่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๔๐ คน

ระยะเวลาในการดำเนินการ เดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน ๒๕๖๕ จัดการอบรมให้กับนักเรียน ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๕ และประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๕ ณ โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม จังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผ่านกิจกรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. ศึกษาข้อมูล เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการพัฒนาเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
๒. สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ประกอบด้วย
 - ๒.๑ แบบสอบถามความคิดเห็นพฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี
 - ๒.๒ แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

๓. การดำเนินกิจกรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี
 - ๓.๑ การสร้างแกนนำ ประกอบด้วย ชั้นที่ ๑ Conception : ก่อกำเนิด ชั้นที่ ๒ Conference : เกิดวิจารณ์ ชั้นที่ ๓ Contract : การกำหนด
 - ๓.๒ การขยายผล ประกอบด้วย ชั้นที่ ๑ Conception : ก่อกำเนิด ชั้นที่ ๒ Conference : เกิดวิจารณ์ ชั้นที่ ๓ Contract : การกำหนด
 - ๓.๓ นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม จำนวน ๔ ข้อ เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี
 - ๓.๔ นักเรียนร่วมกันกำหนดปณิธานความดีหลังร่วมกิจกรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี
 - ๓.๕ นักเรียนประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการร่วมกิจกรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี
 - ๓.๖ นักเรียนประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี ประมาณ ๒ สัปดาห์
๔. สรุปผลการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ผ่านกิจกรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี
๕. รายงานผลการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ผ่านกิจกรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. เยาวชนได้รับการพัฒนาให้เป็นคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
๒. เยาวชนที่เป็นนักเรียนแกนนำสามารถนำไปขยายผลแก่นักเรียนในโรงเรียนได้

คำจำกัดความ

การพัฒนา หมายถึง การทำให้เจริญหรือทำให้ยั่งยืนถาวร ในความหมายที่ใช้กันโดยทั่วไป หมายถึงการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นเจริญขึ้น (Change for the Better)

กิจกรรมคุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี หมายถึง กิจกรรมที่วิทยากรแกนนำ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๔ เสริมสร้างคุณธรรมแก่เยาวชนรุ่นน้องระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เป็นกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรมทั้งในด้านปัญญา และด้านศรัทธา โดยใช้กระบวนการ C^m อยู่ในรูปแบบวิธีเวียนฐาน ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน ได้แก่

ชั้นที่ ๑ Conception : ก่อกำเนิด เป็นการให้ความรู้พื้นฐาน การวางหลักการในความคิดของเยาวชน (Mindset) ให้สามารถแยกแยะได้ว่าการกระทำแบบใดเรียกได้ว่า ดี ปกติ โดยใช้หลักการของคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์ ประกอบด้วยข้อพิจารณา ๓ ประการ คือ ประการแรก เจตนา ประการที่สอง ผลกระทบต่อระดับของส่วนรวม และประการที่ ๓ การแยกแยะระดับของการกระทำเป็น ๓ ระดับ คือ ดี ปกติ ชั่ว โดยใช้คำถาม ๓ ข้อ ดังนี้ ๑) ทำเพื่อใคร ๒) ใครอื่นเดือดร้อน และ ๓) เป็นการกระทำระดับใด

ชั้นที่ ๒ Conference : เกิดวิจารณ์ เป็นชั้นที่วิทยากรยกเรื่องตัวอย่างซึ่งอาจเป็นเรื่องสมมุติ เรื่องจริงที่เกิดขึ้น หรือเรื่องตัวอย่างที่ให้นักเรียนร่วมกันแต่งเพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ระดับการกระทำของตัวละครโดยใช้คำถาม ๓ คำถาม ตามชั้นที่ ๑ โดยการเวียนฐาน

ขั้นที่ ๓ Contract : การกำหนด หรือการสรุปทเรียน คือ การสร้างสัญญาประชาคมหรือพันธานความดีที่นักเรียนร่วมกันกำหนด และร่วมกันควบคุมเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ในระดับห้องเรียนและในระดับโรงเรียน ซึ่งครูที่ปรึกษาจะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและนำผลการปฏิบัติกลับไป Conference ตามขั้นที่ ๒

เยาวชน หมายถึง นักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ เป็นคณะกรรมการสถานักเรียน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เป็นนักเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม ที่มีบุคคลอายุเกิน ๑๕ ปี บริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง ๑๘ ปีบริบูรณ์ และไม่ใช่ผู้บรรลุนิติภาวะแล้วจากการจดทะเบียนสมรส ในทางกฎหมายก็ถือว่าบุคคลที่มีอายุระหว่างนี้เป็นเยาวชนและหากต้องระวางโทษก็จะพิจารณาโทษแตกต่างจากผู้ใหญ่

การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่ปฏิบัติทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน และไม่ได้เป็นการบังคับ โดยเฉพาะช่วยเหลือเพื่อนในโรงเรียน ครู และผู้ปกครอง เป็นต้น

นักเรียนแกนนำ หมายถึง คณะกรรมการสถานักเรียนที่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี

นักเรียนขยายผล หมายถึง นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม

แบบสอบถามความคิดเห็น หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม ที่มีต่อพฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมจากการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนแกนนำและนักเรียนขยายผลแบบสอบถามความพึงพอใจ หมายถึง แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมคุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมของนักเรียนแกนนำและนักเรียนขยายผล

บทที่ ๒

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรีครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑. พัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และ ๒. พัฒนาเยาวชนที่เป็นนักเรียนแกนนำให้สามารถนำไปขยายผลแก่นักเรียนในโรงเรียนได้ คณะผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นทบทวน ประมวลแนวคิด ทฤษฎี กระบวนการพัฒนาคุณธรรม ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทางสังคมด้วยจิตสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประเทศ
๒. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะ
๓. กระบวนการสร้างจิตสาธารณะ หรือการสร้างเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
๔. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ควรปลูกฝังให้กับเยาวชนไทย
๕. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีจิตสาธารณะ หรือการสร้างเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียน
๖. การประยุกต์ทฤษฎีทางจิตวิทยาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะให้เด็กและเยาวชนไทย
๗. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
๘. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมทางสังคมด้วยจิตสาธารณะ เพื่อประโยชน์ประเทศ

การพัฒนา (Development) คำว่า “การพัฒนา” ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายหรือคำ นิยาม ไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของ “การพัฒนา” คือ ความเจริญ เป็นคำกริยา หมายถึง การทำให้เจริญหรือทำให้ยั่งยืนถาวร การพัฒนาในความหมายที่ใช้กันโดยทั่วไป หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น เจริญ ขึ้น (Change for the Better) ดังนั้น ถ้าพูดถึงการพัฒนาโดยทั่วไปจะเข้าใจว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงในทางที่พึงปรารถนาหรือเปลี่ยนแปลง

ในทางที่เป็นประโยชน์ การพัฒนาผู้อำนวยการ ในองค์กร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงาน ค่านิยม และเจตคติของผู้อำนวยการในองค์กรที่ไม่พึงประสงค์ให้เป็นที่พึงประสงค์ หรือเกื้อกูลต่อการทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล ในการทำงาน ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติงานในองค์กรก็เหมือนเสียงดนตรีที่ต้องเกิดจากการประสานเสียงจึงมีความไพเราะ การปฏิบัติที่ดีต้องมีการประสานงานที่ดีด้วยเช่นกัน (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, ๒๕๔๖)

ปกรณ์ ปรียากร (๒๕๓๘ : ๕) กล่าวว่า “การพัฒนา” มาจากคำภาษาอังกฤษ คือ Development แปลว่า การเปลี่ยนแปลงทีละเล็กละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ไปสู่ระดับที่สามารถขยายตัวขึ้น เติบโตขึ้น มีการปรับปรุงให้ดีขึ้นและเหมาะสมกว่าเดิม หรืออาจก้าวหน้าไปถึงขั้นที่อุดมสมบูรณ์เป็นที่น่าพอใจ

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (๒๕๔๒ : ๑๗๙) ได้ให้ความหมายของ การพัฒนา หมายถึง การที่คนในชุมชนและ และสังคมโดยส่วนรวมได้ร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อปรับปรุงความรู้ ความสามารถของตนเอง และร่วมกัน เปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของตนเอง ชุมชน และสังคมให้ดีขึ้น

Streeten, Pual (๑๙๗๒ : ๓) ได้ให้ความหมายของ การพัฒนาว่าเป็นทั้งเป้าหมายและ กระบวนการที่ ครอบคลุมถึง การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของคน ต่อชีวิตและการทำงาน การเปลี่ยนแปลงสถาบันต่าง ๆ ทางสังคม วัฒนธรรมและการเมืองอีกด้วย

จากความหมายของการพัฒนาพอสรุปได้ว่าการพัฒนาหมายถึงการกระทำที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นเกิดสิ่งที่พึงประสงค์เกิดประโยชน์ต่อองค์กรเกิดการเกื้อกูลต่อการทำงานก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

จิตสาธารณะ ซึ่งมีความหมายเดียวกับคำว่า การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมด้วย ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่า จิตสาธารณะ หรือการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไว้หลายท่าน ดังนี้

อาจารย์จันทิรา ธนสงวนวงศ์ ได้ให้ความหมายว่า จิตสาธารณะ (Public Mind) หมายถึง จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เพราะคำว่า “สาธารณะ” คือสิ่งที่มีได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด จิตสาธารณะจึงเป็นความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่]เป็นสาธารณะ ในสิทธิและหน้าที่ที่จะดูแล และบำรุงรักษาร่วมกัน เช่น การช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยการไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ เป็นต้น โดยให้เกิดประโยชน์ คุ่มค่าตลอดจนช่วยดูแลรักษาให้ความช่วยเหลือผู้ทุกข์ได้ยากหรือผู้ที่ร้องขอความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ตลอดจนร่วมมือกันกระทำเพื่อให้เกิดปัญหาหรือช่วยกันแก้ปัญหา แต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม จิตสาธารณะเพื่อส่วนรวมจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมนั้นสามารถกระทำได้ โดยมีแนวทางเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑. โดยการกระทำตนเอง ต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเองเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบ และเกิดความเสียหายต่อส่วนรวม

๒. มีบทบาทต่อสังคมในการรักษาประโยชน์ของส่วนรวม เพื่อแก้ปัญหา สร้างสรรค์สังคม ซึ่งถือว่าเป็นความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของจิตสำนึกทางสังคม หรือจิตสำนึกสาธารณะ ว่า คือ การตระหนักรู้และคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน หรือการคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน

นวรินทร์ ตาก้อนอง (๒๕๕๓) ได้ให้ความหมายว่า จิตสาธารณะ คือ การแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม พร้อมทั้งจะเสียสละและอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีความปรารถนาที่จะช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่น หรือสังคม ด้วยความเต็มใจ โดยพิจารณาจากความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะ ดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นด้านการรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติ และทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการทำกิจกรรมเพื่อสังคม เข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ด้านการรับรู้ และตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นมีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมร่วมกันซึ่งจะเห็นได้ว่าจิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับจิตใจของมนุษย์ให้หันมามองถึงประโยชน์ส่วนรวมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งร่วมมือกันพัฒนาสังคม และประเทศชาติ ให้มีความสงบสุขและความพยายามในการปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ในปัจจุบันได้กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก โดยคนไทยต้องเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ตัวบ่งชี้ คือ กำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ ความรู้ และ ทักษะที่จำเป็น และเพียงพอในการดำรงชีวิต และการพัฒนาสังคม ทักษะการเรียนรู้และการปรับตัว ทักษะทางสังคม คุณธรรม จิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก โดยมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องด้านต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนรวมถึงการรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ และเพื่อความมั่นใจว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าว ได้เกิดขึ้นกับเยาวชนในระดับสถานศึกษาที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การรู้จักดูแลของส่วนรวม รวมถึงรู้จักการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ

ความหมายของจิตสาธารณะ หรือ Public Consciousness มีผู้ให้ความหมายหลากหลายกันไปโดยภาพรวมอาจสรุปความหมายของจิตสาธารณะโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สนใจได้ดังนี้

๑. จิตสาธารณะ คือ จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เป็นภาวะที่จิตตื่นและรู้สึกตัว สามารถตอบสนองสิ่งเร้าจากประสาทสัมผัสทั้ง ๕ คือรูป รส กลิ่น เสียง และสัมผัสได้ การตระหนักรู้ และคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน การคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน

๒. จิตสาธารณะ คือ จิตสาธารณะ ที่แสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ เพื่อส่วนรวม โดยการแสดงออกด้วยการอาสาไม่มีใครบังคับ

๓. จิตสาธารณะ คือการสำนึกสาธารณะซึ่งหมายถึงการที่บุคคลตระหนักรู้ และคำนึงถึงประโยชน์สุขของส่วนรวม และสังคม เห็นคุณค่าของการเอาใจใส่ดูแลรักษาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นของส่วนรวม

๔. จิตสาธารณะ คือ จิตบริการที่เกี่ยวกับการคิดและการปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเป็นการประพฤติปฏิบัติที่มุ่งความสุขของผู้อื่นที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความตั้งใจดีและเจตนาดี

๕. จิตสาธารณะ คือ จิตสำนึกทางสังคมที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้อธิบายว่าเป็นการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวม ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติมีความสำนึก และยึดมั่นในระบบคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิดเน้นความเรียบร้อย ประหยัด และ มีความ สมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

สรุป จิตสาธารณะหรือการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม หมายถึง การตระหนักรู้ตนที่จะทำสิ่งใด เพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมการคิด ที่สร้างสรรค์ เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม รวมทั้ง คิดสร้างสรรค์ คือ คิดในทางที่ดีไม่ทำลายบุคคล สังคม วัฒนธรรม ประเทศชาติ และสิ่งแวดล้อม ทั้งการกระทำ และคำพูดที่มาจากความคิดที่ดี และเป็นพฤติกรรมของนักเรียนที่ปฏิบัติทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน และไม่ได้เป็นการบังคับ โดยเฉพาะช่วยเหลือเพื่อนในโรงเรียน ครู และผู้ปกครอง เป็นต้น

ความสำคัญของจิตสาธารณะ

การที่คนมาอยู่รวมกันเป็นสังคม ย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบการพึ่งพากัน การที่คนในสังคมขาดจิตสาธารณะนั้นจะมีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว องค์กร อีกทั้งยังมีผลกระทบต่อชุมชน ระดับ ประเทศ และระดับโลก จิตสาธารณะเป็นความรับผิดชอบที่เกิดจากภายใน คือ ความรู้สึกนึกคิด จิตใต้สำนึก ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งอยู่ในจิตใจ และส่งผลมาสู่การกระทำภายนอก ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จะเห็นว่า เกิดจากการขาดจิตสำนึกของคนส่วนรวมในสังคมเป็นสำคัญ เช่น

๑. ปัญหายาเสพติด ซึ่งเกิดจากความเห็นแก่ตัวของผู้ชาย ไม่นึกถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไปกับสังคม

๒. ปัญหามลพิษต่าง ๆ ที่เกิดจากความไม่รับผิดชอบต่อ ขาดจิตสำนึก จิตสาธารณะ จึงเป็นสิ่งสำคัญในสังคมเยาวชนต้องให้ความสำคัญ และตระหนักในสิ่งนี้ ความรับผิดชอบต่อตนเอง จิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง นับว่าเป็นพื้นฐานต่อความรับผิดชอบต่อ

๒.๑ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนหาความรู้

๒.๒ รู้จักการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์

- ๒.๓ มีความประหยักรู้จักความพอดี
- ๒.๔ ประพฤติตัวให้เหมาะสม ละเว้นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสีย
- ๒.๕ ทำงานที่รับมอบหมายให้สำเร็จ
- ๒.๖ มีความรับผิดชอบ ตรงเวลา สามารถพึ่งพาตนเองได้ ความรับผิดชอบ ต่อสังคมเป็นการช่วยเหลือสังคม ไม่ทำให้ผู้อื่นหรือสังคมเดือดร้อนได้รับความเสียหาย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ จิตสาธารณะเป็น คุณธรรม ของพลเมือง ส่งเสริมทำให้สังคม เข้มแข็งมีศักยภาพ ในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากการมีพลเมือง ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคม เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และ การรวมกลุ่ม ปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นตามแนวทาง ที่ได้กำหนดไว้ จะทำให้ เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพรับรู้ สิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งสามารถ อธิบายโดยใช้ทฤษฎีประชาสังคม ประกอบกับแนวคิดเกี่ยวกับ คุณธรรมของบุคคลเชิงจิตวิทยา พัฒนาการและแนวทางของพระพุทธศาสนา

การมีจิตสาธารณะเกิดจากปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยในชุมชน ลักษณะเฉพาะบุคคล ซึ่งได้รับอิทธิพลจาก การอบรมของครอบครัว สถานศึกษา และกระบวนการทางสังคมจากบริเวณ ที่อยู่อาศัย วัฒนธรรมการมี ปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคลอื่น จึงมีผลต่อการรับรู้ ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยมและพฤติกรรมของบุคคล โดย แสดงออกทางรูปแบบการดำเนินชีวิต ความรับผิดชอบ ของแต่ละบุคคลที่มีความรับผิดชอบแตกต่างกัน

แสงสุรีย์ คนศิลป์ (อ้างถึงในอ้อมใจ วงษ์มณฑา : ๒๕๕๒ หน้า ๑๘) ศึกษาเปรียบเทียบ ความสำนึกในหน้าที่พลเมือง ระหว่างผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และ มัธยมศึกษาปีที่ ๒ พบว่า ผู้เรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๒ มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองสูงกว่าผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ นอกจากนั้น คุณธรรมของบุคคลจะสูงขึ้นตาม พัฒนาการทางพุทธิปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวบ่งชี้ระดับความรู้ ความสามารถของผู้เรียนและแสดงถึงความสามารถทางพุทธิปัญญา ดังการศึกษาของ Greenberger พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อ สังคม โครงสร้างของมหาวิทยาลัยในแต่ละแห่งแตกต่างกัน ตามปรัชญา วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ลักษณะการจัดการเรียน การสอน สภาพแวดล้อมและนโยบาย ขององค์การมหาวิทยาลัย ที่มีขนาดเล็ก รูปแบบการดำเนินชีวิตจะมีความแตกต่างกันน้อยแต่มีความซับซ้อนมาก มหาวิทยาลัย ที่มีขนาดใหญ่ จะมีความแตกต่างระหว่างรูปแบบการ ดำเนินชีวิตมากแต่มีความซับซ้อนในแต่ละ รูปแบบน้อย มหาวิทยาลัยที่นักศึกษามีเจตคติ ความสนใจ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกันและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมาก สังกัดของมหาวิทยาลัยจึงเป็นปัจจัยที่มีผลต่อเจตคติ และพฤติกรรมของ บุคคล

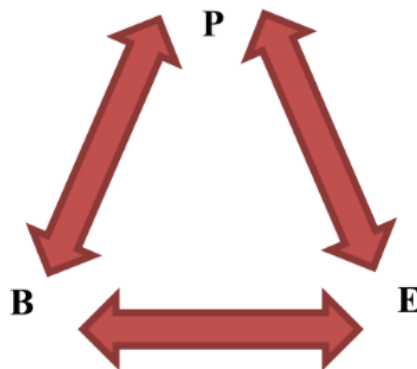
ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจกร (๒๕๔๓) กล่าวว่าจิตสาธารณะเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันกับบุคคลอื่นความรู้ที่ต้องการช่วยเหลือเพียงประการเดียวจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ กระบวนการเรียนรู้จึงมีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาบุคคล ในสังคมต้องมีองค์ความรู้ และความสามารถในการแสวงหาความรู้ ผู้ที่มีความสามารถในการเรียนรู้ ด้วยตนเองจะสนใจค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ทำให้มี คุณสมบัติเป็นผู้นำ นักคิด นักวิเคราะห์วิจารณ์ ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองและร่วมกับ ผู้อื่น จึงเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยภายใน ของบุคคล ในการผลักดันให้เกิดพฤติกรรม

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

๑. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม จัดได้ว่า ทฤษฎีที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนา เทคนิคการปรับพฤติกรรมในปัจจุบัน ทฤษฎีนี้พัฒนาโดย Albert Bandura ตามแนวความคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Albert Bandura นั้น เขาเชื่อว่า พฤติกรรมของคนเราไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากสภาพแวดล้อมเพียงอย่างเดียวหากแต่มีปัจจัยส่วน บุคคลนั้นจะต้องร่วมกันใน ลักษณะและสภาพแวดล้อม ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ ๒ - ๑ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม (B) สภาพแวดล้อม (E) และ ส่วนบุคคล (P)

ที่มา : สิทธิโชค วรานุสันติกุล, ๒๕๓๙ : ๒๕

จะเห็นว่าพฤติกรรมของมนุษย์องค์ประกอบภายในมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลต่อกันและกัน ปัจจัยที่กำหนดซึ่งกันและกันที่ละคู่ ดังนี้

คู่ระหว่าง P B แสดงให้เห็นถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความรู้สึก และการกระทำ การคาดหวังความเชื่อ การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง เป้าหมายและความตั้งใจ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวกำหนดลักษณะ และ ทิศทางของพฤติกรรม สิ่งที่บุคคลเชื่อหรือมีความรู้สึกสามารถกำหนดว่า บุคคลจะแสดงพฤติกรรมเช่นใด

การกำหนดซึ่งกันและกันของ E P เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบุคคล และสภาพแวดล้อมความคาดหวัง ความเชื่อ อารมณ์ และความสามารถทางปัญญาของบุคคลนั้นจะ พัฒนา และเปลี่ยนแปลง โดยอิทธิพลของสังคม

สำหรับคู่ของ B E เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม ใน ชีวิตประจำวัน ของคนเราพฤติกรรมเปลี่ยนเงื่อนไขสภาพแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันเงื่อนไขของ สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปนั้น ก็ทำให้พฤติกรรมถูกเปลี่ยนไปด้วยสภาพแวดล้อมจะไม่มีอิทธิพลใด ๆ ต่อบุคคล จนกว่าจะมีพฤติกรรมบางอย่าง เกิดขึ้นจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมข้างต้นสามารถ สรุปได้ว่า พฤติกรรมของมนุษย์จะเกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลง นั้นต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบภายในของ มนุษย์และสิ่งแวดล้อมที่จะต้องมามีอิทธิพลต่อกันและกัน

๒. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะจากเอกสาร และงาน วิจัยต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ ทิศนา แคมมณี (๒๕๕๐ : ๖๙ - ๗๔) ได้เสนอวิธีการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะ ได้แก่

๑) การเล่าประกอบสื่อต่าง ๆ โดยเนื้อหาที่งานจะต้องเหมาะสมกับระดับผู้เรียน และ เกี่ยวข้องกับสาธารณะ

๒) การเล่นเกมโดยเกมที่นำมาใช้นั้นจะต้องเกี่ยวกับการฝึกจิตสาธารณะ เช่น เกมความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเสียสละ ความอดทน การมีน้ำใจนักกีฬา การให้อภัย และการเคารพ สิทธิผู้อื่น เป็นต้น

๓) การใช้กรณีตัวอย่างเช่น ข่าว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับ จิตสาธารณะโดยตั้งประเด็นคำถามให้ผู้เรียนฝึกคิด วิเคราะห์ อภิปราย และแก้ปัญหา เป็นต้น

๔) การใช้บทบาทสมมติ

๕) การใช้สถานการณ์จำลอง

๖) การสอนโดยใช้กระบวนการและกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

ทิพรัตน์ สีเพชรเหลือง (๒๕๕๑ : ๘๓) กล่าวว่า การสร้างจิตสาธารณะนั้น จะต้องบูรณาการทั้ง แนวคิด หลักการ และเทคนิควิธีต่าง ๆ ดังนี้

๑. การอบรมให้ความรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความรู้สึกที่ดี

๒. การจัดกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการปฏิบัติที่ดี

๓. การจัดการกิจกรรมพัฒนา เพื่อให้ปฏิบัติและเกิดความผูกพัน
 ๔. สร้างตัวแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่ได้รับการยกย่องและยอมรับ
 ๕. การจัดการประชาสัมพันธ์ด้วยรูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดหมายข่าว ป้ายประกาศ คำขวัญ เสียงตามสาย นิทรรศการ ฯลฯ ให้ได้รับความรู้และข่าวสาร และกิจกรรมที่จัดขึ้น
 ๖. กำหนดเป็นนโยบายและมาตรการพร้อมทั้งมีการกำกับดูแลที่ชัดเจน
 ๗. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการรักษาประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การใช้หลอดประหยัดไฟ การปิดเครื่องปรับอากาศเมื่อไม่ได้ใช้งาน การจัดระบบคิว ฯลฯ
- กิตติพงษ์ แดงเสริมสิริ (๒๕๕๒ : ๒๔ - ๒๕) กล่าวถึง การสร้างจิตสาธารณะ ๓ ประการ คือ

๑. การหล่อหลอม โดยผ่านกลไกการเลี้ยงดู หรือการทำให้เห็นเป็นแบบอย่าง ซึ่งครอบครัวจะเป็นทั้งต้นแบบและภาพสะท้อนการแสดงออกของจิตสาธารณะที่สำคัญของเยาวชน ได้อย่างชัดเจน

๒. การเรียนรู้ซึ่งเป็นกระบวนการที่สั่งสมจากการเรียนรู้ประจำวันการรับรู้ รูปแบบที่เพิ่มความถี่ซ้ำ และตัวอย่างความรู้สึกเชิงคุณค่าที่สื่อสาร และส่งผลสะท้อนกลับในความรู้สึกด้านบวกอย่าง สม่าเสมอ ทั้งนี้ ลักษณะความรู้ที่สร้างความคิด เช่น การคิดแบบ เชื่อมโยง การคิดแบบมโนทัศน์ และการคิดแบบ องค์กรวม เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการพัฒนาจิตสาธารณะในด้านการเรียนรู้

๓. การจัดการสภาพแวดล้อม สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความคิด ความเชื่อ และการ แสดง ออกด้านพฤติกรรม เช่น โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา โดยอาจารย์ผู้สอนเล่าเรื่องสอดแทรกพฤติกรรมเชิงบวกต่อการแสดงออกในการจราจรในที่สาธารณะ นักเรียนถึงจะรู้สึกถึงผู้อื่นในขณะที่จราจร ทุกครั้งไป นักเรียนกลุ่มใหญ่เมื่อเห็นตัวอย่างของการจราจรที่คำนึงถึงผู้อื่นก็มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนพฤติกรรม ไปด้วย เช่นกัน

วิจารณ์ พานิช (อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ๒๕๕๒ : ๗๙) ได้กล่าวไว้ในลักษณะเดียวกันว่า การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงจากภายใน ซึ่งการเรียนรู้จากชีวิตจริง โดยมีพี่เลี้ยงคอยกระตุ้นคอยตั้งคำถามให้คิดวิเคราะห์จากสิ่งที่ได้สัมผัสคิดลงไปให้เชื่อมโยงให้ลึก จะเป็น การเรียนรู้ที่ดีที่สุดโดยไม่ต้องอาศัยการท่องจำแต่ทำให้ผู้เรียนจดจำไปตลอดชีวิตการสร้างจิตสาธารณะจึงต้อง สร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดความซาบซึ้ง และตระหนักรู้เพื่อก่อให้เกิดความคำนึงถึงส่วนรวม การเรียนรู้ ที่เป็นกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงจากภายใน ในการเสริมสร้าง จิตสาธารณะนั้น

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (๒๕๕๒ : ๘๒-๘๐) ได้เสนอการจัดการเรียนรู้ ๕ วิธี ได้แก่

๑. การจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ
๒. การจัดการเรียนรู้โดยใช้สัญญาการเรียน (Learning contrasts)

๓. การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ (Project method)
๔. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem – based)
๕. เทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคหมวก ๖ ใบ ของ เดอ โบโน (Six thinking -hat)

กระบวนการสร้างจิตสาธารณะ หรือการสร้างเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

กระบวนการสร้างจิตสาธารณะเป็นความรับผิดชอบในตนเอง แม้ว่าจะได้รับการอบรมสั่งสอนถ้าใจตนเองไม่ยอมรับ จิตสาธารณะก็ไม่เกิด ฉะนั้นคำว่า "ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน" จึงมีความสำคัญ ส่วนหนึ่งในการ สร้างจิตสาธารณะถ้าตนเองไม่เห็นความสำคัญแล้วคงไม่มีใครบังคับได้ นอกจากใจของตนเองแล้ว แนวทางที่สำคัญ ในการจิตสาธารณะยังมีอีกหลายประการ ถ้าปฏิบัติได้ ก็จะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ดังนี้

๑. สร้างวินัยในตนเอง ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย รู้ถึงขอบเขตของสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม

๒. ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม ตระหนักเสมอว่าตนเอง คือส่วนหนึ่งของสังคม ต้องมีความรับผิดชอบในการรักษาสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นเรื่องของส่วนรวมทั้งต่อประเทศชาติ และโลกใบนี้

๓. ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม ให้ถือว่าเป็นปัญหาของตนเอง เช่นกันอย่างหลีกเลี่ยง ไม่ได้ ต้องช่วยกันแก้ไข เช่น ช่วยกันดำเนินการให้โรงงานอุตสาหกรรมสร้างบ่อบำบัดน้ำทิ้งก่อนปล่อย ลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

๔. ยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต เพราะหลักธรรมหรือคำสั่งสอนในทุกศาสนาที่นับถือ สอนให้คนทำความดีทั้งสิ้น ถ้าปฏิบัติได้จะทำให้ตนเองมีความสุข นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมด้วยทำให้เรา สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จากการสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้น หากทำได้ในสังคมส่วนใหญ่ผลลัพธ์จะ เกิดขึ้นนั้น นับว่ามีประโยชน์อย่างมากที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชากร สามารถทำให้สมาชิกในสังคม อยู่ร่วมกันได้อย่างเข้าใจกัน มีความสุข ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน จะมีแต่การก่อให้เกิดความปรารถนาดีต่อกัน อันจะส่งผลให้ช่วยเหลือกันให้กิจการก้าวหน้า และท้ายสุดจะส่งผลให้โลกทั้งโลกมีความสุขการพัฒนาจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะเป็นสิ่งที่เกิดจากการฝึกอบรมตั้งแต่วัยเด็ก และจะพัฒนาไปเรื่อย ๆ จนถึงวัยรุ่น และจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่จึงต้องคอยแนะนำส่งเสริมในสิ่งที่ถูกต้อง คอยชี้แนะ และปลูกฝังจิตสาธารณะ ให้แก่เด็กนอกจากนี้ เด็กยังต้องมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ ตามธรรมชาติ อันเกิดขึ้นได้เองอีกทั้งเด็กยังมีการเรียนรู้ด้านวินัยจากวัฒนธรรม โดยอาศัยการสั่งสอน ฝึกฝนจากบุคคล สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นกฎธรรมชาติของการ อยู่ร่วมกันในสังคม การมีกิจกรรม และ

ใช้สิ่งของร่วมกันในสังคม การพัฒนาจิตสาธารณะ ให้แก่เด็กในการใช้สิ่ง ของร่วมกัน คุณแลทรัพย์สินสมบัติ ส่วนรวม และมีน้ำใจแบ่งปันสิ่งของให้แก่กันและกัน จะเห็นได้ว่าการพัฒนา จิตสาธารณะ เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งต้องปลูกฝังหรือเสริมสร้างไว้ตั้งแต่ในวัยเด็ก เพื่อให้เขาได้รับประสบการณ์ที่เพียงพอ เป็นพื้นฐานที่สามารถนำไปพัฒนาตนเอง โดยในการปลูกฝังนั้น ควรให้เด็กได้มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนัก ถึงความสำคัญของจิตสาธารณะ รวมทั้งมีการฝึกฝนให้เด็กได้ปฏิบัติจริง เพื่อให้เด็กเกิดการ กระทำที่เกี่ยวกับ การพัฒนาจิตสาธารณะ อย่างแท้จริงจนเกิดเป็นลักษณะนิสัย และควรทำให้ เหมาะสมกับวัย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ที่เหมาะสม ตามวัย และเกิดการพัฒนาตามลำดับ ซึ่งในการฝึกอบรม ปลูกฝัง หรือพัฒนาจิตสาธารณะให้แก่เด็กนั้นควรมีครูหรือผู้ใหญ่คอยดูแลชี้แนะ แนวทางที่ถูกต้อง เด็กจะได้ยึดเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง เหมาะสม สถาบันที่มีส่วนร่วมในการ พัฒนาจิตสาธารณะ แนวทางในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของคนในสังคมว่าจะต้อง เกิดขึ้นได้จากการ คลุกคลีอยู่กับความถูกต้อง การปลูกฝัง อบรม การฝึกปฏิบัติ การได้เห็นตัวอย่างที่ชวนให้ ประทับใจ ปัจจัยเหล่านี้จะค่อย ๆ โน้มน้าวใจของบุคคลให้เกิดจิตสำนึกที่ถูกต้อง และการสร้างจิต สาธารณะให้ เกิดขึ้นจำต้องอาศัยสถาบันทางสังคมหลายส่วนเข้ามาร่วมมือกัน อาทิ

๑. สถาบันการศึกษา การศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาเป็นสิ่งที่ปฏิเสธกันไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในรูปแบบใด จำต้องเริ่มต้นด้วยการศึกษาจนมีการศึกษามากพอแก่สถานะ แห่งตน ที่จะสามารถปฏิบัติ งาน หรือดำเนินชีวิตไปสู่ทิศทางที่ประสงค์ การกำหนดเป้าหมายของ การศึกษาให้ถูกต้องโดยธรรมชาติเพื่อนำ ไปสู่การพัฒนาที่แท้จริง จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่มีผู้มี อำนาจในการบริหารการศึกษาพึงพิจารณาให้ลึกซึ้ง ให้ ถ่องแท้ ให้รอบคอบ ให้ถูกต้องด้วยทัศนะ ที่กว้างไกล โดยมีจุดหมายรวบยอดว่าต้องจัดการศึกษา เพื่อพัฒนา คนให้มีจิตสำนึกเป็นมนุษย์ที่เต็มที การจัดการศึกษาควรมุ่งเน้นที่การสร้างจิตสำนึกภายใน คือ การพัฒนาจิตสำนึก ภายใน การให้การศึกษแก่เยาวชน ควรหยุดสร้างจิตสำนึกที่นิยมในวัตถุ แต่เน้นการสร้างจิตสำนึก ในทาง จริยธรรมให้หนักแน่นเข้มแข็งยิ่งขึ้นทุกระดับการศึกษาตั้งแต่อนุบาลศึกษาจนถึง อุดมศึกษา เพื่อให้เป็นจิตที่ สามารถช่วยสร้างระบบถูกต้อง เพื่อการดำรงอยู่ของสังคมโดยธรรม โดยเฉพาะการ ดำรงเน้นการฝึกอบรมให้รู้จัก ทำหน้าที่ เพื่อหน้าที่อย่างดีที่สุดฝีมือในทุกหน้าที่ในฐานะที่เกิดมาเป็น มนุษย์ด้วยความสำนึกว่าทุกหน้าที่มีคุณค่า และความสำคัญเท่าเทียมกัน

๒. สถาบันศาสนา สถาบันทางศาสนาต้องเป็นผู้นำในการสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้น ต้องนำประชาชนกลับไปสู่คำสอนของพระพุทธองค์ที่ทรงเน้นให้เห็นแก่ประโยชน์สุขของสังคม รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น มีความเมตตาอาทรต่อกันเห็นแก่ผู้อื่นเสมือนเห็นแก่ตนเองรู้จักหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้อง สถาบันทางศาสนา จึงมี ความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นสถาบันที่ได้รับการ เคารพ บูชาแต่โบราณกาลจวบจนปัจจุบัน เป็นสถาบัน ที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อจิตใจของประชาชน เพราะต่างได้ยึดถือสถาบันนี้เป็นที่พึ่งทางใจมาอย่างเนิ่นนาน ฉะนั้น สถาบันทางศาสนาจึงอยู่ในฐานะ

ที่จะช่วยสร้างสรรค์และพัฒนาจิตใจของคนในสังคมให้หันเข้ามา อยู่ความถูกต้อง ตามทำนองคลองธรรม และวิธีการพัฒนาจิตสำนึกให้เกิดขึ้นได้อย่างดีที่สุด ก็คือการสอนด้วยตัวเอง อันหมายถึง การที่ผู้อยู่ในสถาบันองค์การทางศาสนา พึงต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างแก่คนในสังคม ในด้านการ ช่วยเหลือส่วนรวม

๓. สถาบันครอบครัว ความอบอุ่นของสถาบันครอบครัวมีความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะเป็นจุดเริ่มต้นที่ช่วยให้เด็กเกิดจิตสำนึกเห็นความสำคัญของส่วนรวม ความใกล้ชิดระหว่าง พ่อ แม่กับลูกจึงเป็นสิ่ง จำเป็นอย่างยิ่งในการเลี้ยงอบรมลูก เพราะความใกล้ชิดจะเป็นสื่อที่ทำให้เกิด ความเข้าใจซึ่งกันและกัน และกลาย เป็นเกิดความเห็นใจซึ่งกันและกัน สถาบันครอบครัว จึงเป็นพื้นฐานของสังคม ถ้าครอบครัวมีแต่ความคลอนแคลน สังคมก็พลอยคลอนแคลนไปด้วย และ เด็กที่เติบโตจากครอบครัวที่คลอนแคลนจะมีจิตสำนึกที่ คลาดเคลื่อน การสอน และการอบรมของ สถาบันครอบครัวควรดำเนินการให้สอดคล้องประสานไป ในจุดหมายเดียวกันกับ การสอนการอบรม ของสถาบันการศึกษา และสถาบันทางศาสนา เพื่อปูพื้นฐาน หรือฝังรากให้เด็กมีจิตสำนึก ที่เป็นสัมมาทิฐิเสียตั้งแต่ยังเด็ก เพื่อที่เด็กจะได้เป็นกำลังในการ สร้างสรรค์สังคมที่มีความร่มเย็น เป็นสุข

๔. สื่อมวลชน สื่อมวลชนเป็นสถาบันที่ทรงอิทธิพลอย่างยิ่งในการกระจายความคิด ความรู้ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งสู่การรับรู้ของประชาชน ความร่วมมือจากสื่อมวลชนจะช่วยสร้างความเข้าใจ ช่วย สร้างจิตสำนึกที่ ถูกต้องให้แก่คนในสังคม เนื่องจากสื่อมวลชนนั้นมีบทบาทและอิทธิพล อย่างยิ่ง ต่อการเสริมสร้าง การรับรู้ที่ จะสั่งสมกลายเป็นจิตสำนึกของคนในสังคม การจัดการศึกษาเพื่อความ เป็นพลเมือง จึงเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นที่จะ ช่วยให้คนในสังคมมีจิตสำนึกที่จะนำไปสู่การก่อตัวของ ประชาสังคม การจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง นี้มิได้หมายถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอน ในห้องเรียนสำหรับประชากรวัยเรียน หรือการจัดการศึกษาแบบ เป็นทางการในรูปแบบอื่น ๆ แต่ยังหมายถึงกระบวนการเสริมสร้างการเรียนรู้ทางตรงอย่างไม่เป็นทางการในชีวิต ประจำวัน ซึ่งจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับเครือข่ายสถาบัน และกระบวนการทางสังคมที่หลากหลาย และต่อเนื่องทั้ง ในส่วนของสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว องค์กร เอกชน และองค์กรประชาสังคม ฯลฯ การพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม (Decency) แนวคิดในการการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

๕. การกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ผู้รับผิดชอบงานควรต้องคิดให้ ครอบคลุมทั้งด้านคุณธรรมและจริยธรรม นั่นคือ หลักการคิดและวิธีการปฏิบัติที่ดีงาม ถูกต้อง ตาม สภาพสังคม วัฒนธรรม ก่อนอื่นคงต้องทำความเข้าใจกับความหมายของคำว่าคุณธรรม และ จริยธรรมก่อน คุณธรรม คือ หลักความจริง หลักการปฏิบัติ ประกอบด้วย

๕.๑ จริยธรรม มี ๒ ความหมาย คือ

๕.๑.๑ ความประพฤติดีงาม เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนและสังคม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากหลักศีลธรรมทางศาสนา ค่านิยมทางวัฒนธรรม ประเพณี หลักกฎหมาย จรรยาบรรณวิชาชีพ

๕.๑.๒ การรู้จักไตร่ตรองว่าอะไรควร ไม่ควรทำ

๕.๒ จรรยา (Etiquette) หมายถึง ความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติซึ่งสังคมแต่ละสังคม กำหนดขึ้นสอดคล้องกับวัฒนธรรม ในแต่ละวิชาชีพก็อาจกำหนดบุคลิกภาพ กิริยา วาจา ที่บุคคลในวิชาชีพ พึงประพฤติปฏิบัติ เช่น ครู แพทย์ พยาบาล ย่อมเป็นผู้ที่พึงสำรวมในกิริยา วาจา ทำทางที่แสดงออก

๕.๓ จรรยาบรรณวิชาชีพ (Professional Code of Ethics) หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงาน แต่ละอย่างกำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะ ของสมาชิกทำให้ได้รับความเชื่อถือจากสังคม อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร หรือไม่ก็ได้ เช่น จรรยาบรรณ ของแพทย์ ก็คือ ประมวลความประพฤติที่วงการแพทย์กำหนดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้เป็นแพทย์ยึดถือ ปฏิบัติ

๕.๔ ศีลธรรม (Moral) คำว่า ศีลธรรมถ้าพิจารณาจากรากศัพท์ภาษาละติน Moralis หมายถึง หลักความประพฤติที่ดีสำหรับบุคคลพึงปฏิบัติ ภาษาไทย ศีลธรรมเป็นศัพท์พระพุทธศาสนา หมายถึง ความประพฤติ ที่ดีที่ชอบหรือ ธรรมในระดับศีล

๕.๕ คุณธรรม (Virtue) หมายถึงสภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจ เช่น ความเป็นผู้ไม่กล่าวเท็จโดยหวังประโยชน์ส่วนตน เป็นคุณธรรมประการหนึ่ง อาจกล่าวได้ว่า คุณธรรม คือ จริยธรรมแต่ละข้อที่นำมาปฏิบัติจนเป็นนิสัย เช่น เป็นคนซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีความรับผิดชอบ ฯลฯ

๕.๖ มโนธรรม (Conscience) หมายถึงความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ความรู้สึกว่าจะไรควรทำ ไม่ควรทำ นักจริยศาสตร์เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีมโนธรรม เนื่องจากบางขณะเราจะเกิดความรู้สึกขัดแย้งในใจ ระหว่างความรู้สึกต้องการสิ่งหนึ่ง และรู้ว่าควรทำอีกสิ่งหนึ่ง เช่น ต้องการไปดูภาพยนตร์กับเพื่อนแต่ก็รู้ว่าควรอยู่ เป็นเพื่อน คุณแม่ซึ่งไม่ค่อยสบาย

๕.๗ มารยาท มรรยาท กิริยา วาจา ที่สังคมกำหนดและยอมรับว่าเรียบร้อย เช่น สังคมไทยให้เกียรติเคารพผู้ใหญ่ ผู้น้อยย่อมสำรวมกิริยาเมื่ออยู่ต่อหน้าผู้ใหญ่ การระมัดระวังคำพูด โดยใช้ให้ เหมาะกับ บุคคลตามกาลเทศะ จริยธรรม คือ กฎเกณฑ์ความประพฤติของมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นจากธรรมชาติ ของมนุษย์เองความเป็นผู้มีปรีชาญาณ (ปัญญา และ เหตุผล รวมกัน) ทำให้มนุษย์มีมโนธรรม รู้จักแยกแยะ ความดี ถูก ผิด ควร ไม่ควร

จากความหมายของคำว่าคุณธรรมและจริยธรรมดังกล่าว เพื่อให้การพัฒนาคนให้เป็น คนดี คนเก่งจึงได้มีนักวิชาการนักคิดของไทยพยายามสรุปแนวทางเป็นกรอบสำหรับการพัฒนาคน เรียกว่าทฤษฎีต้นไม้ จริยธรรมขึ้น ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมสำหรับคนไทย เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาทฤษฎีแรกของนักศึกษา ไทยที่สร้างขึ้น บุคคลผู้รวบรวมเขียนเป็นทฤษฎี คือ ศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน กรอบแนวคิดที่เป็นจุดเด่นของ ทฤษฎีนี้มีความว่าลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนา เพื่อส่งเสริม ให้บุคคลเป็นคนดี และคนเก่ง

๑. ส่วนของดอกผล เปรียบเสมือนเป็นลักษณะพฤติกรรมคนดี และเก่งการที่ต้นไม้จะให้ดอกผลใหญ่จะต้องมีลำต้นและรากที่สมบูรณ์

๒. ส่วนของลำต้นที่สมบูรณ์ เปรียบเสมือนลักษณะทางจิตใจ ซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรมที่ดีมี ๕ ประการ คือ

ประการที่ ๑ มีทัศนคติ ค่านิยมที่ดี และคุณธรรม

ประการที่ ๒ มีเหตุผลเชิงจริยธรรม

ประการที่ ๓ ลักษณะมุ่งอนาคต คาดการณ์ไกล

ประการที่ ๔ เชื่ออำนาจในตน

ประการที่ ๕ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ลักษณะทางจิตใจทั้ง ๕ ประการนี้ ถ้ามีมากในบุคคลใด บุคคลนั้นจะเป็นผู้มี พฤติกรรมเก่ง และดีอย่างสม่ำเสมอ

๓. ส่วนของรากต้นไม้ เปรียบเสมือนลักษณะทางจิตที่เป็นพื้นฐานที่จะชอบไขหาอาหารเลี้ยงลำต้นให้สมบูรณ์มี ๓ ประการ คือ

ประการที่ ๑ สติปัญญา

ประการที่ ๒ ประสบการณ์ทางสังคม

ประการที่ ๓ สุขภาพจิตดีบุคคลที่มีลักษณะพื้นฐานทางจิตทั้งสามประการนั้นสูงและเหมาะสมกับอายุเปรียบได้กับคนที่เป็นบัวเหนือน้ำในพุทธศาสนา ซึ่งพร้อมจะรับการพัฒนาทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม ของคนไทยจึงให้ข้อสรุปว่า ถ้าต้องการพัฒนาคนให้เป็นคนเก่ง และดีจะต้องพัฒนาลักษณะจิตใจ ทั้ง ๘ ประการ ที่ระบุไว้ที่ลำต้นและรากต้นไม้ คุณลักษณะของคน (ยุคใหม่) ที่พึงประสงค์ การสอน "คุณธรรม/จริยธรรม" เป็นความต้องการที่คนรุ่นหนึ่งจะขึ้นนำคนอีกรุ่นหนึ่ง โดยผู้สอนมีความเชื่อว่า ประสบการณ์ของตน อาจสร้างความ เข้าใจเรื่อง คุณธรรม/จริยธรรม (หรือ ความดี ความถูกต้อง ความเหมาะสม) อย่างถ่องแท้ในระดับหนึ่ง และต้องการให้เยาวชนเชื่อ ดี และเหมาะสมกับเยาวชน การยึดหลักคุณธรรม/จริยธรรม ทำให้มนุษย์มีความสุขความสวและความงาม

กิจกรรมคุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี

พลเอกศรุต นาควัชระ ได้ให้แนวคิดในการดำเนินการ การเสริมสร้างคุณธรรม ทั้งในด้านปัญญา และด้านศรัทธา โดยใช้กระบวนการ C^m ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน ได้แก่ (<http://www.ratthaburutfoundation.com>)

ขั้นที่ ๑ Conception : ก่อกำเนิด เป็นการให้ความรู้พื้นฐาน หรือการวางหลักการ ในความคิดของเยาวชน (Mindset) ให้สามารถแยกแยะได้ว่าการกระทำแบบใดเรียกว่า ดี ปกติ โดยใช้หลักการของคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์ ประกอบด้วยข้อพิจารณา ๓ ประการ คือ ประการแรก เจตนา ประการที่สอง ผลกระทบต่อระดับของส่วนรวม และประการที่ ๓ การแยกแยะระดับของการกระทำเป็น ๓ ระดับ คือ ดี ปกติ ชั่ว

โดยใช้คำถาม ๓ ข้อ ดังนี้

๑) ทำเพื่อใคร (เพื่อพิจารณาตนเอง)

๒) ใครอื่นเดือดร้อน (เพื่อพิจารณาว่าจะส่งผลกระทบต่อส่วนรวมในระดับที่ใหญ่กว่าหรือไม่)

๓) เป็นการกระทำระดับใด (เพื่อแยกแยะระดับการกระทำว่า ดี ปกติ หรือ ชั่ว)

สมการคุณธรรม

จากคำถามทั้ง ๓ คำถาม ตามขั้นตอนที่ ๑.๑ ทำให้สามารถกำหนดเป็นสมการคุณธรรมได้ ๔ สมการ คือ

๑) ทำเพื่อตนเอง + คนอื่น และส่วนรวม ไม่เดือดร้อน = ปกติ

๒) ทำเพื่อตนเอง + คนอื่น และส่วนรวม เดือดร้อน = ชั่ว

๓) ทำเพื่อผู้อื่น/ส่วนรวมระดับเล็ก + ส่วนรวมระดับใหญ่ ไม่เดือดร้อน = ดี

๔) ทำเพื่อผู้อื่น/ส่วนรวมระดับเล็ก + ส่วนรวมระดับใหญ่ เดือดร้อน = ชั่ว

๕) - ความหมายของ ดี ปกติ ชั่ว

ดี หมายถึง การกระทำเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นหรือส่วนรวม (ความดีเป็นเรื่องของเจตนา ไม่ใช่เรื่องของผลลัพธ์ เช่น หมอที่ตั้งใจรักษาคนไข้อย่างสุดความสามารถ แต่คนไข้อาการหนัก จึงเสียชีวิต การกระทำของหมอเรียกว่า การทำความดี)

ปกติ หมายถึง การกระทำเพื่อตนเอง แต่ไม่ทำให้ผู้อื่นหรือส่วนรวมเดือดร้อน

ชั่ว หมายถึง การกระทำทำให้ผู้อื่นหรือส่วนรวมเดือดร้อน

การดำเนินการในขั้นนี้อาจทำได้ ๓ แนวทาง

แนวทางที่ ๑ ครู ดำเนินการให้ความรู้โดยใช้หลักการในคู่มือฐานคุณธรรม

แนวทางที่ ๒ ให้นักเรียนเข้าร่วมโครงการหนึ่งโครงการใดใน ๓ โครงการ คือ โครงการครอบครัวอบอุ่นแทนคุณแผ่นดิน โครงการครอบครัวรวมใจวัยฝันรังสรรค์คุณธรรม (กิจกรรมคุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี) และโครงการครอบครัวรวมใจให้รัก พุ่มพักคุณธรรม

แนวทางที่ ๓ ให้นักเรียนชมวิดีโอละครคุณธรรมความยาว ๕๖ นาที ใน Google (ละครเสริมสร้างคุณธรรมมูลนิธิรัฐบุรุษ)

ขั้นที่ ๒ Conference : เกิดวิจารณ์ คือ ขั้นที่ วิทยากรยกเรื่องตัวอย่างซึ่งอาจเป็นเรื่องสมมุติ เรื่องจริงที่เกิดขึ้น หรือเรื่องตัวอย่างที่ให้นักเรียนร่วมกันแต่งเพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ระดับการกระทำของตัวละครโดยใช้คำถาม ๓ คำถาม ตามขั้นที่ ๑ โดยการเวียนฐาน

ขั้นที่ ๓ Contract : การกำหนด หรือการสรุปบทเรียน คือ การสร้างสัญญาประชาคมหรือปณิธานความดีที่นักเรียนร่วมกันกำหนด และร่วมกันควบคุมเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมในระดับห้องเรียนและในระดับโรงเรียน ซึ่งครูที่ปรึกษาจะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและนำผลการปฏิบัติกลับไป Conference ตามขั้นที่ ๒

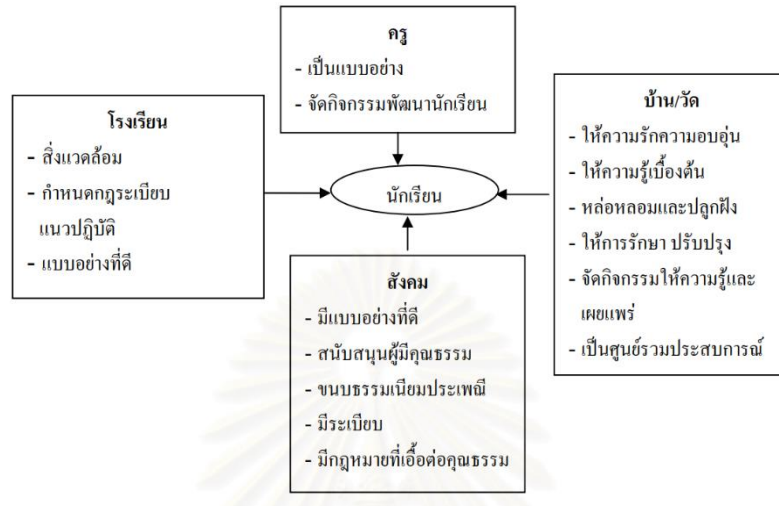
จากการที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการพัฒนาเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมสามารถทำได้โดยใช้กิจกรรมคุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี เป็นกิจกรรมที่วิทยากรแกนนำระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๔ เสริมสร้างคุณธรรมแก่เยาวชนรุ่นน้องระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เป็นกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรมทั้งในด้านปัญญา และด้านศรัทธา โดยใช้กระบวนการ C^m อยู่ในรูปแบบวิธีเวียนฐาน ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ ๑ Conception : ก่อกำเนิด เป็นการให้ความรู้พื้นฐาน ขั้นที่ ๒ Conference : เกิดวิจารณ์โดยการเวียนฐานทำกิจกรรม และขั้นที่ ๓ Contract : การกำหนด หรือการสรุปบทเรียน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ควรปลูกฝังให้กับเยาวชนไทย

จิตอาสา เป็น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ควรปลูกฝังให้เกิดกับเยาวชน โดยมีองค์ประกอบที่มีบทบาทในการพัฒนาให้นักเรียนเกิดจิตอาสา ดังนี้

กรมวิชาการ (๒๕๓๙.) ได้เสนอกรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรที่มีบทบาทต่อการพัฒนา นักเรียนว่าในการเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีให้กับนักเรียน องค์กรที่มีบทบาทได้แก่ ครู โรงเรียน สังคม บ้าน และวัด

แผนภาพที่ ๒ - ๒ องค์การที่มีบทบาทในการพัฒนานักเรียน
 ที่มา : กรมวิชาการ (๒๕๓๙)

สี้อพลัง (อ้างถึงในฉันทนิชชากร ศรีบริบูรณ : ๒๕๕๐) กล่าวว่ ในกระบวนกรสร้างจิตสำนึกพลเมืองหรือประชาสังคม สถาบันที่เป็นพื้นฐานของระบบคุณค่าทางสังคมไทย ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน วัด สื่อมวลชน รวมทั้งวัฒนธรรมและสถาบันปลัทย่อยอื่น ๆ ล้วนมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกพลเมือง โดยการศึกษาเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการนำการเปลี่ยนแปลงด้านบวกมาสู่สังคม คือ การทำให้ประชาชนอยากร่วมมีส่วนร่วม มีความตื่นตัวต่อความเป็นไปของบ้านเมือง คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม มีความสามารถอยู่กับความแตกต่างซึ่งแนวทางหลัก ๆ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับสิทธิพลเมือง ทักษะคุณลักษณะพลเมือง และคุณธรรมสำหรับพลเมือง ทางด้านศาสนา ก็มีความสำคัญในการใช้เกื้อหนุนกระบวนกรประชาสังคมด้วยการเสริมสร้างอำนาจแห่งศีลสมาธิ และปัญญา สื่อมวลชนเป็นสื่อการศึกษาตลอดชีวิตแก่พลเมืองของสังคม ดังนั้นในการนำเสนอข่าวสาร เรื่องราว ความเป็นไปของสังคม ควรแฝงไว้ด้วยบรรทัดฐาน ทศนคติ และการชี้แนะที่มีคุณค่าในการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น

สุพจน ทรายแก้ว (อ้างถึงในฉันทนิชชากร ศรีบริบูรณ : ๒๕๕๐) กล่าวว่ จิตสำนึกของบุคคลเป็นสภาวะทางจิตใจก่อนการแสดงออกเชิงพฤติกรรมทางกายของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากทศนคติ บรรทัดฐานทางสังคม นิสัย และผลที่คาดว่าจะได้รับหลังจากทำพฤติกรรมนั้น ๆ โดยการก่อตัวของจิตสำนึกเป็นกระบวนกรก่อรูปที่มีความต่อเนื่อง มีความเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะทางปัญญาและการกระทำของมนุษย์ผ่านการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบสำคัญ ๓ ส่วน โดย

คุณลักษณะด้านพุทธิพิสัย หมายถึง การได้รับรู้ (Cognitive) หรือประสบการณ์ตรงกับสิ่งต่าง ๆ ทำให้บุคคลรู้จักหรือระลึกถึงความเข้าใจสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

คุณลักษณะด้านจิตพิสัย หมายถึง ความรู้สึกทางจิตใจ (affection) อันได้แก่ความสนใจ หรือใส่ใจในสิ่งดังกล่าวโดยมีปฏิริยาตอบสนองการเห็นหรือการให้คุณค่า การจัดระบบของคุณค่าและสร้างคุณลักษณะนิสัย

คุณลักษณะทางด้านทักษะพิสัย หมายถึง พฤติกรรม (behavior) หรือการแสดงออกที่สามารถสังเกตรูปแบบความประพฤติได้อย่างชัดเจน เรียกว่า บุคลิกภาพ

จิตสำนึกของบุคคลจึงเป็นผลมาจากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นหลังจากมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งเร้า การรับรู้ ช่วยเสริมสร้างความรู้ให้แก่บุคคลอย่างเป็นระบบ ทำให้ได้ทรัพยากรที่มีคุณภาพผ่านกระบวนการจัดการศึกษา ซึ่งในทางสังคมศาสตร์จะเรียกกิจกรรมหรือกระบวนการดังกล่าวว่าเป็นการกล่อมเกลாத่างสังคม (socialization) อันเป็นกระบวนการที่มีผลทำให้สมาชิกของสังคมเกิดการรับรู้ มีจิตสำนึกและพฤติกรรมที่พึงประสงค์

โดยสรุปจิตอาสา จิตสำนึกต่อสังคมเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับบุคคล โดยเฉพาะนักเรียนซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่สำคัญควรได้รับการปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีเพื่อเติบโตเป็นบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไปในอนาคต จากการศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อการเกิดจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม ส่วนรวม จิตสำนึกต่อสังคม ต่อไป

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีจิตสาธารณะ หรือการสร้างเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียน

ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงค และคณะ (๒๕๕๘.) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปเป็นแนวทาง ที่คาดว่าจะมีผลต่อการมีสาธารณะของนักเรียน ดังนี้

๑. ปัจจัยด้านนักเรียน

ส่งผลทางบวกและทางตรงต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนทั้งนี้อาจเกิดจากคุณลักษณะ ๙ ด้าน เป็นคุณลักษณะที่เสริมสร้างให้นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยคุณลักษณะ ๙ ด้านนี้ ได้แก่ คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญูกตเวที ความฉลาดทางอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ผลการเรียนรู้เฉลี่ย เจตคติต่อจิตสาธารณะ ซึ่งล้วนส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน

๒. ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคลนั้นว่ามีความสำคัญต่อพฤติกรรมของแต่ละคน มีลักษณะเป็นการเฉพาะที่แต่ละบุคคลได้รับจากการเลี้ยงดู การอบรม การขัดเกลาทางสังคมรอบตัว โดยแต่ละคน จะได้รับแตกต่างกันไปส่งผลให้คนแต่ละคนเกิดพฤติกรรมไม่เหมือนกัน

ชัยสนิท และสุนิเลิศ แสงวงกิจ (๒๕๔๒ : ๓) ให้ความหมายว่า คือลักษณะพิเศษเฉพาะของแต่ละบุคคลอันทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากบุคคลอื่น ๆ บุคลิกภาพ ประกอบด้วยรูปร่างหน้าตา และคุณสมบัติ รูปร่างหน้าตาหมายถึงรูปร่างหน้าตาและการแต่งกาย คุณสมบัติหมายถึงลักษณะนิสัยต่าง ๆ เช่นความซื่อสัตย์ ความสุภาพ ความกระตือรือร้น เป็นต้น

ศรีเรือน แก้วกังวาน (๒๕๔๗ : ๕) กล่าวว่าบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งส่วนภายนอกและส่วนภายในบุคลิกภาพภายนอก คือ ส่วนที่มองเห็นชัดเจน เช่น รูปร่าง หน้าตา กริยา มารยาท การแต่งตัว วิธีพูดจาการนั่ง การกิน ส่วนบุคลิกภายใน คือ ส่วนที่มองเห็นได้ยากแต่อาจทราบได้โดยการอนุมาน เช่น สติปัญญา ความถนัด ลักษณะอารมณ์ประจำตัว ความใฝ่ฝันปรารถนา ปรัชญาชีวิต ค่านิยม และความสนใจ บุคลิกภาพของบุคคลเป็นลักษณะสากลของมนุษย์ที่เรียกกันว่า “เฉพาะตัว”

พัชรี ศิลารัตน์ (๒๕๕๖) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งส่วนภายนอกและส่วนภายใน Jung, Carl G (๑๙๓๙ : ๖๘) กล่าวว่า บุคลิกภาพมีหน้าที่ ๔ ประการ แบ่งเป็น แบบของการกำหนดรู้ (Model of Apprehensive) ๒ ประการ และแบบของการตัดสินใจ (Model of Judgment) ๒ ประการ ดังนี้

แบบของการกำหนดรู้ (Model of Apprehensive)

๑. การกำหนดรู้ทางประสาทสัมผัส หมายถึง การกำหนดรู้ซึ่งเกิดในปัจจุบัน บอกให้รู้ว่าสิ่งนั้นคืออะไร เห็นด้วยตา ได้ยินด้วยหู รู้รสด้วยลิ้น ได้กลิ่นด้วยจมูก หรือ จับต้องด้วยสัมผัสได้ด้วยกาย

๒. การกำหนดรู้สิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของตนเอง หมายถึง การกำหนดรู้เกี่ยวกับอดีต อนาคต ซึ่งไม่อาจกำหนดรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง ๕ แต่เป็นการนึกเอาเองว่าเป็นอย่างไร โดยการที่ เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้นมาก่อน และจำได้ แต่หากยังไม่มีประสบการณ์มาก่อน ก็อาจจะคาดคิดหรือเดาเอาเอง

แบบของการตัดสินใจ (Model of Judgment)

๑. การตัดสินใจโดยการใช้ความคิด หมายถึง การตัดสินใจโดยการแยกแยะ วิเคราะห์และเลือกข้อเท็จจริงด้วยการพยายามค้นคว้าหาความรู้ เกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วจึงตัดสินใจ

๒. การตัดสินใจ โดยการใช้ความรู้สึก หมายถึง การตัดสินใจ โดยการใช้ความรู้สึกจากพื้นฐานค่านิยม และคำนึงถึงความรู้สึกของตนเอง และผู้อื่น ความพึงพอใจ และความกลมกลืน

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะ เฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งส่วนภายนอกและส่วนภายใน บุคลิกภาพภายนอกคือส่วนที่บุคคลแสดงออกให้เห็นชัดเจน ส่วนบุคลิกภาพภายในคือส่วนที่มองเห็นได้ยากต้องใช้เวลาในการบ่งบอก เช่น สติปัญญาความถนัด ความใฝ่ ฝันปรารถนา ปรัชญาชีวิต ค่านิยม และความ สนใจ

๓. ปัจจัยด้านครอบครัว

ปัจจัยด้านครอบครัวนั้นว่ามีความสำคัญต่อพฤติกรรมซึ่งเป็นลักษณะเป็นการเฉพาะที่แต่ละบุคคลที่เกิดจากการบ่มเพาะจากการเลี้ยงดูของครอบครัว การขัดเกลาทางสังคม โดยแต่ละคนจะได้รับแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม ส่งผลให้คนแต่ละคนเกิดพฤติกรรมไม่เหมือนกัน ครอบครัวที่มีผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียน พบว่า มี ๓ ตัวแปร ได้แก่ สภาพครอบครัว ฐานะ เศรษฐกิจของครอบครัว และการเลียนแบบผู้ปกครองในการมีจิตสาธารณะ

๓.๑ ความหมายของสภาพครอบครัว จากเอกสารและงานวิจัยที่สนับสนุน ส่วนใหญ่ แสดงให้เห็นว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่แตกแยก ครอบครัวที่ขาดพ่อแม่ หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ส่งผลให้เด็กปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ยากมีอารมณ์เศร้ารู้สึกอ้างว้าง มีปมด้อยในตนเอง ทำให้ปัญหาทางสุขภาพจิต ดังนั้น สภาพครอบครัวน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านการมีจิตสาธารณะของนักเรียน

๓.๒ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เห็นได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์ กับลักษณะประการ ได้แก่ เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงมีแนวโน้มมีลักษณะเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ความรับผิดชอบหรือมีความมั่นคงทางอารมณ์สูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ดังนั้น ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียน

๓.๓ การเลียนแบบผู้ปกครองในการมีจิตสาธารณะของนักเรียนจากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า การเลียนแบบนั้นเริ่มต้นได้ตั้งแต่ เมื่อคนเราสามารถมองเห็นรับรู้สัมผัสจากสื่อต่าง ๆ เด็กจะค่อยๆ เลียนแบบจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง คนที่อยู่ใกล้ชิดต่อมาเมื่อเริ่มโตขึ้นเข้าสู่วัยรุ่นเด็กก็จะเริ่มเลียนแบบจากบุคคลอื่น อาจได้จาก สื่อโทรทัศน์จากเพื่อนซึ่งทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่คล้ายหรือเหมือนกับตัวแบบที่เด็กได้เลียนแบบ

๔. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

๔.๑ ปัจจัยด้านเพื่อน ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะและส่งผลทางอ้อมทั้งนี้ อาจเนื่องจากช่วงวัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนดี มีการเข้าอกเข้าใจคอยช่วยเหลือดูแลกัน และให้การสนับสนุน จะทำให้บุคคลรู้สึกมั่นคงในสถานภาพภายในกลุ่ม รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม พฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกจะสอดคล้องความต้องการ การมีสัมพันธภาพในทางบวก และทางลบกับเพื่อนนับเป็นตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนขณะอยู่ในห้องเรียนเนื่องจากมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันมากที่สุดเพราะวัยเดียวกัน การได้ตัวแบบที่ดีจากเพื่อนจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดีด้วย

๔.๒ การเลียนแบบเพื่อนในการมีจิตสาธารณะ

ณรงค์ เสียงประชา (๒๕๓๙ : ๑๖๖) ให้แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนไว้ว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัว หรือผู้ใหญ่ เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาคความเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อนเด็กจะเป็นตัวของตนเองมากขึ้นเด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ ถูกใจและอาจนำพฤติกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวปฏิบัติของตน

สุชา จันทร์เอม (๒๕๔๒ : ๑๕๓ - ๑๕๔) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนไว้ว่าวัยรุ่นพยายามที่จะหาเพื่อนที่อยู่ในร่นราวคราวเดียวกัน มีรสนิยมเหมือนกัน เพื่อจะได้เอาไว้คบหาสมาคมพูดคุย สันสรรค์กันในกลุ่มของเด็กวัยรุ่นมีอิทธิพลอย่างมากต่อความประพฤติ การแต่งกาย กิริยาท่าทางมีการพยายามเลียนแบบกันเพื่อให้เกิดสัญลักษณ์กลุ่มขึ้นแม้ว่าการกระทำบางอย่างนั้นจะไปเพื่อความโก้เก๋ และเพื่อให้เกิดเป็นจุดสนใจขึ้น แม้จะขัดต่อสายตาของผู้ใหญ่ก็ตาม

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิตา ทองมีเหลือ และคณะ (๒๕๕๐.) สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะ นักเรียนจะมีพฤติกรรมที่ดีตามไปด้วย สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ การเลียนแบบเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามอย่างเพื่อน เพื่อให้เกิดการยอมรับนับถือจากเพื่อนเกิด ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน สามารถที่จะเรียนรู้บทบาทของตนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนทั้งในเรื่องของการใช้สิ่งของส่วนรวมได้ อย่างเหมาะสมกับโอกาส สิทธิ หน้าที่ตนเองได้รับเพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และใช้ชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่มีความสำคัญทำให้นักเรียนได้มีการพัฒนาบุคลิกภาพในหลายด้าน ได้แก่ ความมีวินัยความรับผิดชอบการเลียนแบบประพฤติปฏิบัติในเรื่องของการมีจิตสาธารณะได้ดั่งนั้น ผู้วิจัยคาดว่า การเลียนแบบเพื่อนในการมีจิตสาธารณะน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียน

๔.๓ ปัจจัยด้านโรงเรียน/ครู

ปัจจัยด้านโรงเรียน/ครู ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะและส่งผลทางอ้อม ทั้งนี้เนื่องจากการได้เห็นแบบอย่างพฤติกรรมจิตสาธารณะจากครู ครูให้การอบรมสั่งสอน และโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมหรือส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมจิตสาธารณะจะส่งผลให้นักเรียนเกิดจิตสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura (๑๙๘๖.) กล่าวว่า การเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเรานั้นเกิดขึ้นจากต้นแบบที่มีความใกล้ชิด ครูในโรงเรียนเป็นต้นแบบที่มีอิทธิพลต่อนักเรียน นอกจากครูจะเป็นต้นแบบแล้วยังช่วยสอนให้นักเรียนเป็นทั้งต้นแบบและผู้เรียนที่มีคุณค่า มีพฤติกรรมตามคำสั่งที่ต้องการการปลุกฝังพฤติกรรมที่ดีนั้น ครูควรแสดงเป็นตัวอย่างและให้การสนับสนุนนักเรียนแสดงพฤติกรรม สอดคล้องกับวิจัยของ อรพินทร์ ชูชม และคณะ (๒๕๔๗.) พบว่า การปลุกฝังอบรมทางปัญญา สังคม จากทางโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของเยาวชนวัยรุ่น ซึ่งในสภาพความเป็นจริงแล้วน่าจะมีอิทธิพลสูง เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ และลักษณะกิจกรรมที่ครูและโรงเรียนจัดให้นักเรียน มีอิทธิพลสนับสนุนพฤติกรรมจิตสาธารณะเป็นอย่างมาก

๔.๔ การเลียนแบบครูในการมีจิตสาธารณะ

ชลธิศ โลศิริ (๒๕๕๔) ปัจจัยด้าน การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของครู และการเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา แสดงว่าเยาวชนไทยได้รับแบบอย่างพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีอัตลักษณ์ หมายถึง มีอัตลักษณ์ของชาติและความภูมิใจในชาติจากครู และได้เข้าร่วมกิจกรรมของชาติใน สถานศึกษา ที่ส่งเสริมให้เยาวชนไทย มีอัตลักษณ์ของชาติ และความภูมิใจในชาติ โดยครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดที่คอยช่วยเหลือดูแล ให้ความรู้ แนะนำสั่งสอนให้นักเรียน เห็นความสำคัญและเป็นต้นแบบที่ดีในการปฏิบัติตน ตามอย่างของอัตลักษณ์และความภูมิใจในชาติ

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (๒๕๕๒ : ๗๕) กล่าวว่า สัมพันธภาพของมนุษย์ ภาวะทาง สังคมเป็นภาวะที่ลึกซึ้งที่มีผลต่อจิตสำนึกด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ เป็นภาวะที่ได้รับการอบรม กล่อมเกลา และสะสมอยู่ในส่วนของการรับรู้ที่ละเอียดละน้อยทำให้เกิดจิตสำนึกที่มีหลาย รูปแบบ ภาวะแวดล้อมทางสังคมที่สำคัญในโรงเรียน คือครู เพราะเป็นการได้สัมผัสจากการใช้ชีวิตที่มีพลังต่อการเกิดจิตสำนึกที่ดี จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการเลียนแบบครูในการมีจิตสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติ ปฏิบัติตามอย่างครู ในเรื่องของการใช้สิ่งของส่วนรวม อย่างรู้คุณค่า การรู้จักใช้สิ่งของได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเองและ ครอบครัว ได้แก่ ครูใช้สิ่งของส่วนรวม เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ห้องน้ำ ด้วยการรักษา ไม่ทำลาย ทรัพย์สินสมบัติส่วนรวม เป็นต้น

๔.๕ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสังคม สื่อ/เทคโนโลยี

สภาพแวดล้อมในสังคมมีส่วนสำคัญในการจูงใจ ชักชวน ชี้นำให้สมาชิกของสังคม เกิดพฤติกรรมการเอาอย่าง ทำตาม หรือมีค่านิยมโน้มเอียงไปในทิศทางที่เห็นด้วยว่าเป็นสิ่งดีงาม ถูกต้อง มีคุณค่า จนเกิดการเลียนแบบ การส่งเสริมให้นักเรียนได้รับข้อมูลทางด้านสื่อ/เทคโนโลยี ให้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ การได้รับข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต การนำเสนอข่าวสารการช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม ความมุ่งมั่นในการพัฒนาสังคม ล้วนมีอิทธิพลทำให้นักเรียนเกิดจิตสาธารณะเพื่อในบรรดาสื่อ เทคโนโลยี ทั้งหมดมีความสำคัญ และเป็นความจำเป็นในวิถีชีวิตของมนุษย์ยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัย ประรณนา กระแสสินธุ์ (๒๕๔๔.) กล่าวว่า สื่อ/เทคโนโลยี เป็นตัวแบบสัญลักษณ์ที่ทำหน้าที่ในการสร้างพฤติกรรมใหม่ หรือเสริมสร้างพฤติกรรมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น

อลงกรณ์ ปรีฤทธิพงศ์ (๒๕๔๓ : ๖๑ - ๖๒) กล่าวว่ากระบวนการขัดเกลาทางสังคมมีดังนี้

๑. สื่อมวลชนสอนบทบาทให้รู้ว่าควรประพฤติปฏิบัติตนอย่างไรในสังคม การเรียนรู้จากสื่อมวลชนเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจ ไม่ต้องจงใจทำให้เกิด ซึมซับได้ง่าย

๒. สื่อมวลชนสร้างค่านิยมในขณะที่ทุกคนกำลังเรียนรู้บทบาท ของการเป็นสมาชิกของสังคมต่าง ๆ จากสื่อมวลชนนั้นก็เรียนรู้ค่านิยมไปด้วยไม่ว่าจะเป็นเรื่องค่านิยม เรื่องการสะสมทรัพย์สินวิธีการดำเนินชีวิตความทะเยอทะยานจุดหมายปลายทางของ ชีวิตและค่านิยมทางเพศ

๓. สื่อมวลชนสร้างทัศนคติสื่อมวลชนจะเป็นผู้ให้ข่าวสารความรู้ แก่สมาชิกในสังคมและจะสอนวิธีการประเมินสิ่งต่าง ๆ รอบตัวตลอดจนชี้แนวทางที่จะเอื้อ ประโยชน์ต่อการปฏิบัติซึ่งทำให้ทัศนคติของคนเราเปลี่ยนแปลงไป

๔. สื่อมวลชนสอนวิธีการใช้เวลาคนในสังคมอาจได้แนวทางการ ใช้เวลาว่างของตน คนในภาพยนตร์นวนิยายและจากข่าวคนดัง ในสังคมคนที่ เป็นเพื่อนสนิทกัน ไม่จำเป็นต้องมีการใช้เวลาว่างตรงกัน

๕. สื่อมวลชนสอนวิธีการใช้เงินในปัจจุบันนี้วัยรุ่นจะใช้เงินไปกับ การซื้ออาหาร ราคาอาหารแพงค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือยจนเรียกว่าเป็นยุค “สังคมบริโภคนิยม” ส่วนหนึ่งเป็นเพราะความทะเยอทะยานเกี่ยวกับการใช้เงิน ส่วนหนึ่งเป็นเพราะความทะเยอทะยานเกี่ยวกับการใช้เงินที่ได้เรียนรู้จากสื่อมวลชน การแต่งตัวจาก หนังสือแฟชั่นการนั่งตามร้านอาหารตามที่โฆษณาเชิญชวนคนยุคใหม่ให้นิยม

๖. สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมรสนิยมมาตรฐานของ สุนทรีย์ทางด้านศิลปะ

วัฒนธรรมในยุคนี้ลดลงไปมากคนเป็นนักแสดงได้ง่ายขึ้นตามความถี่ของ ปรากฏในสื่อมวลชนละครนวนิยายภาพยนตร์ดนตรีมีทุกประเภทสำหรับคนทุกระดับชั้นจนความปรารถนาที่จะพัฒนารสนิยมให้เหมาะสมกับงานศิลปะวัฒนธรรมขั้นสูงกลายเป็นสิ่งที่ไม่ จำเป็นอีกต่อไป

๗. สื่อมวลชนชี้แนะการตอบโต้ทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตใน สังคมเราต้องเผชิญกับสิ่งเร้าต่าง ๆ มากมายทั้งที่เป็นสิ่งของเหตุการณ์และตัวบุคคลสื่อมวลชน ได้สอนให้เราเรียนรู้การตอบโต้ทางอารมณ์กับสิ่งเหล่านี้

กาญจนา แก้วเทพ (๒๕๔๕ : ๑๐๓) ได้ระบุลักษณะสำคัญของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคมดังนี้

๑. สื่อสารมวลชนต้องมีพันธกิจที่ต้องพึงปฏิบัติต่อสังคมเจ้าของสื่อ ควรเป็นมหาชน

๒. ข่าวสารของสื่อจะต้องเป็นเรื่องจริงถูกต้องยุติธรรมตรงไปตรงมา และสอดคล้องกัน

๓. สื่อจะต้องทำหน้าที่เป็นเวทีแลกเปลี่ยนทัศนคติอันหลากหลาย

๔. สื่อควรมีเสรีภาพภายใต้ความควบคุมตัวเอง

๕. สื่อต้องปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณและมาตรฐานของวิชาชีพ

๖. ในบางสถานการณ์สังคมจำเป็นต้องเข้ามาแทรกแซงการทำงานของสื่อ เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม

สรุปได้ว่า พฤติกรรมที่นักเรียน ประพฤติปฏิบัติตามอย่างสื่อ/เทคโนโลยี มีความชื่นชอบ ต้องการเป็นอย่างตัวแบบในสื่อการรับเอาความรู้เจตคติค่านิยมมาเป็นของตนเอง นำเอาใช้ในการดำเนินชีวิตและ พฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามอย่างสื่อในเรื่องของการใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างรู้คุณค่า และเหมาะสมกับที่ตนเองได้รับเพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเองและ ครอบครัว จากการอ่านหนังสือบทความนิตยสารการรับฟังรายการวิทยุรับชมรายการโทรทัศน์ และรับชมภาพยนตร์เกี่ยวกับการเห็นคุณค่าส่วนรวม

การประยุกต์ทฤษฎีทางจิตวิทยาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะให้เด็กและเยาวชนไทย

จิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนในชาติ และทวีความสำคัญมากขึ้น ใน ปัจจุบันหากคนในชาติขาดจิตสาธารณะจะก่อให้เกิดปัญหาสังคมมากมาย การปลูกฝังจิตสาธารณะจึงเป็นเรื่อง เร่งด่วนที่ คนในสังคมควรให้ความสำคัญ โดยเฉพาะการปลูกฝังจิตสาธารณะในเด็ก และเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ การปลูกฝัง และพัฒนาจิตสาธารณะให้กับเด็ก และเยาวชนไทยนั้น อาจต้องประยุกต์ใช้ทฤษฎี ทางจิตวิทยาที่ หลากหลาย ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน มีการลงมือปฏิบัติ ยกย่องต้นแบบที่ดีงามในสังคม ให้แรงเสริม สร้างแรงจูงใจ ให้กำลังใจ และดำเนินการปลูกฝังพัฒนา อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การปลูกฝัง และพัฒนาจิตสาธารณะให้กับเด็ก และเยาวชนไทยจะต้องได้รับความ ร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืน คำว่า “จิตสาธารณะ” หรือ “จิตสำนึกสาธารณะ” (Public Consciousness) เป็นศัพท์ใหม่ในทาง สังคมศาสตร์ ซึ่งกำลังได้รับความสนใจจากแวดวงนักวิชาการด้านการพัฒนาอย่างกว้างขวาง ในทางปฏิบัติ เมื่อกกล่าวถึง คำว่า “จิตสำนึกสาธารณะ” หรืออาจจะเป็นคำอื่น ๆ เช่น “จิตอาสา” “จิตสำนึกเพื่อสังคม” “จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม” “จิตสำนึกเพื่อมวลชน” ฯลฯ คำเหล่านี้ล้วนแต่มีความหมายที่ใกล้เคียงกันมากขึ้น อยู่กับผู้เข้าใจว่าเป็นคนกลุ่มไหน อาจแยก ย่อยออกไปตามความสนใจ เฉพาะกลุ่ม เช่น จิตสำนึก ทางการเมืองในการสร้างประชาธิปไตยให้เกิด ขึ้นในสังคม จิตสำนึก ด้านสิ่งแวดล้อมของเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น หรือจิตสำนึกทางสังคม เช่น การพัฒนาชุมชน หรือ ช่วยเหลือคนยากไร้ (อริสา สุขสม, ๒๕๕๓) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ให้ความหมาย จิตสาธารณะว่าเป็นการรู้จักเอาใจใส่ เป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อชาติ (นวรินทร์ ตาก้อนทอง, ๒๕๕๐) จิตสาธารณะเป็นลักษณะสำคัญ ของการเป็นพลเมืองดีของประเทศ เพราะบุคคลที่มี จิตสาธารณะจะเป็นผู้ที่ตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องดูแลรักษา ทรัพย์สินสมบัติส่วนรวมของสังคม และ ตระหนักในสิทธิของตนเองไม่ล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น ในภาวะวิกฤติ สังคมไทยในปัจจุบันที่คนส่วนใหญ่ มักดิ้นรนต่อสู้ เพื่อตนเองไม่สนใจว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับส่วนรวม สิ่งที่เป็นของส่วนรวม เช่น สวนสาธารณะ ตู้โทรศัพท์ น้ำประปาสาธารณะ ไฟฟ้า ถนน ฯลฯ จะหาผู้ดูแลรักษาได้ยาก ทุกคน รู้จักแต่จะใช้ เพื่อประโยชน์ ของตนเองเท่านั้น ถ้าทุกคนยังนิ่งเฉย

ปล่อยให้คนในชาติขาดจิตสาธารณะไปเรื่อย ๆ เช่นนี้ วันหนึ่งประเทศชาติคง ไม่เหลืออะไร ทุกคนควรจะต้องร่วมมือกันในการปลูกฝัง จิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับบุคคลในชาติ โดยเฉพาะในเด็ก เพราะเด็กเป็นวัยที่ผู้ใหญ่สามารถปลูกฝังลักษณะ อันดีงามให้เกิดขึ้นได้ง่ายกว่าทำในวัยผู้ใหญ่

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร, ๒๕๔๗ ระดับของจิตสาธารณะ จิตสาธารณะแบ่งออกได้เป็น ๓ ระดับ ดังนี้

๑. จิตสาธารณะระดับครอบครัว ได้แก่ ความพอมือพอกิน ความสัมพันธ์ระหว่างญาติพี่น้องความซน มีที่อยู่อาศัย มีที่ทำกิน และการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ

๒. จิตสาธารณะระดับหมู่บ้าน ได้แก่ คนดี ความดี การแบ่งปัน การอาศัยไหว้วาน การช่วยเหลือเกื้อกูล และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

๓. จิตสาธารณะระดับสังคม ได้แก่ ความร่วมมือร่วมใจ สามัคคี การมีส่วนร่วมทางสังคม งานบุญงานประเพณี และปฏิบัติตามโครงการพัฒนาต่าง ๆ องค์ประกอบของจิตสาธารณะ จิตสาธารณะนั้นประกอบไปด้วยองค์ประกอบ ดังนี้ คือ (ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร, ๒๕๔๗)

๓.๑ การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้

๓.๒ การถือเป็นที่หน้าที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลโดยการทำตามหน้าที่ที่ถูกกำหนด และการ รับผิดชอบต่อจะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวม

๓.๓ การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึดครองของส่วนรมนั้น เป็นของตนเองตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรมนั้น ความสำคัญของการ มีจิตสาธารณะ สำนักคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ (๒๕๔๙) ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) กล่าวว่า “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต้องมีการเตรียมความพร้อมของคน และระบบให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยได้กล่าวถึงสถานะด้าน ชุมชนของประเทศพบว่า สังคมไทย ค่านิยมที่ดั่งงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น ถูกกลืนหายไป และมีการถ่ายทอดสู่ คนรุ่นใหม่ลดลง ทั้งระบบคุณค่าของสังคมไทยในเรื่องจิตสาธารณะ ความเอื้ออาทร และการช่วยเหลือซึ่งกัน และกันเริ่มเสื่อมถอย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๕๒) กล่าวถึง แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับ ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๙ ว่าได้มีการปรับให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ และ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลใน ๖ ประเด็น ได้แก่

๑. มุ่งเน้นสร้างบุคลากรให้มีความภูมิใจในความเป็นไทยมีจิตสาธารณะ รังเกียจ การทุจริตต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

๒. การพัฒนามาตรฐานและระบบประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก
๓. การผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาให้มีคุณภาพ คุณธรรม คุณภาพชีวิตที่ดี
๔. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการส่งเสริมจัดการศึกษา
๕. ส่งเสริมการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต
๖. การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษารองรับการเป็นประชาคมอาเซียน ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติมาตรฐานที่ ๑ กล่าวว่าการศึกษาต้องพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” ตามตัวบ่งชี้ที่ ๕ คือ มีคุณธรรม จิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดำเนินชีวิตโดยกายสุจริต วาจสุจริต และมนโสุจริต มีความรับผิดชอบทางศีลธรรมและสังคม มีจิตสำนึกใน เกียรติภูมิของความเป็นคนไทย มีความภูมิใจในชนชาติไทยรักแผ่นดินไทย และปฏิบัติตนตามระบอบ ประชาธิปไตยเป็นสมาชิกที่ดี เป็นอาสาสมัครเพื่อชุมชน และสังคมในฐานะพลเมืองไทย และพลโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๔๘) กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญของการ มีจิตสาธารณะ ที่เห็น แก่ประโยชน์ส่วนรวม การรู้จักดูแลของส่วนรวม รวมถึงรู้จักการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ โดยให้ หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนด “จิตสาธารณะ” เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑ ใน ๘ ข้อ ที่สถานศึกษาต้องเน้น โดยสถานศึกษาต้องมีชั่วโมงให้เด็กทำกิจกรรมสาธารณะ รวม ๑๖๕ ชั่วโมง ดังนี้

๖.๑ ประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ จะต้องทำกิจกรรม ๖๐ ชั่วโมง

๖.๒ มัธยมศึกษาตอนต้น ๔๕ ชั่วโมง

๖.๓ มัธยมศึกษาตอนปลาย ๖๐ ชั่วโมง

นอกจากนี้การที่คนมาอยู่รวมกันเป็นสังคมย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบการพึ่งพากัน คนในสังคมซึ่งมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไป ถ้าคนในสังคมขาดจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งนอกจากจะมีผล กระทบต่อบุคคล ครอบครัว องค์กรแล้วการขาดจิตสำนึกสาธารณะยังมีผลกระทบต่อชุมชนระดับประเทศ และระดับโลก

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

อนุชาติ พวงสำลี และวีรบุรณ วิสารทสกุล (๒๕๔๐) ได้กล่าวถึงการมีจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งเรียกอีกคำ หนึ่งว่า จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญและมีความหมายอย่างยิ่งในสังคมทำให้เกิดประชา สังคม คือ เป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ซึ่งหมายถึงชุมชนแห่งสำนึก (Consciousness Community) ที่สมาชิกของชุมชน ต่างเป็นส่วนหนึ่งของระบบโดยรวมที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน คนในชุมชนต้องมองอนาคตร่วมกัน เรียนรู้และทำความเข้าใจร่วมกันโดยอาศัยการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ให้เห็นถึงสถานการณ์ แนวโน้มความเปลี่ยนแปลง พร้อมควบคู่ไปกับการปฏิบัติ

๒. ประชาชนสำนึกถึงพลังของตนเองว่าจะสามารถรวมแก้ไข เปลี่ยนแปลงสังคมได้ คือ การทำให้เกิดกลุ่มที่ให้ความสนใจต่อสาธารณะจำนวนมาก ทำให้เกิดความเข้มแข็งเป็นพลังทาง สังคม ไม่รอคอยให้ผู้อื่น แก้ปัญหาให้กับตนเอง ซึ่งการที่บุคคลจะสำนึกถึงพลังของตนต้องให้ความสำคัญกับ กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ของสังคม

๓. ความรัก เอื้ออาทร สามัคคี การรวมกลุ่มของบุคคลในสังคมมีความหลากหลาย จึงจำเป็นต้อง สร้างขึ้นบนฐานแห่งความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทรและความสามัคคีความ แตกต่าง ระหว่างบุคคลย่อม เกิดขึ้นได้ ซึ่งความแตกต่างนี้เป็นสิ่งดีและไม่จำเป็นต้องนำไปสู่ความ แตกแยกเสมอไป ดังนั้นเงื่อนไขแห่งความรัก สมานฉันท์จะเป็นส่วนเชื่อมโยงให้เกิดความร่วมมือ อย่างมีพลัง

๔. การเรียนรู้ที่มีการปฏิบัติร่วมกัน สำนึกสาธารณะนั้นเป็นนามธรรมที่ไม่สามารถ บังคับให้เกิดได้ ดังนั้นต้องสร้างเงื่อนไข หรือกิจกรรมร่วมกันที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจน การพัฒนาให้เกิด ความต่อเนื่อง

๕. การมีเครือข่าย และการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ สื่อสารและเครือข่าย เป็นส่วนที่ ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นทางนำไปเกิดจิตสาธารณะ

ยุทธนา วรณปิติ (๒๕๔๒) กล่าวถึงบุคคลที่มีจิตสาธารณะว่าต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้

๑. การทุ่มเทและอุทิศตน สิทธิของพลเมืองจะต้องสอดคล้องกับความรับผิดชอบต่อ สังคม บุคคลไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามสิทธิเท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือให้บริการแก่บุคคลอื่น เพื่อพัฒนาสังคมด้วย อาทิ ถ้า ต้องการให้ผู้แทนราษฎรมีความรับผิดชอบต่อความต้องการ และ ประโยชน์ของประชาชน ประชาชนก็ต้องให้ความ ใส่ใจ และติดตาม ไม่เพียงทำการหย่อนบัตร เลือกลงเท่านั้น ต้องเสียสละเวลา ใ้ในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการเมืองระดับท้องถิ่นและ ในสถาบันต่าง ๆ

๒. เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล จากกระแสนิยม ส่งผลให้คนในสังคม มีลักษณะปิดกั้นตนเอง ไม่ไว้วางใจผู้อื่น เลือกลงเฉพาะกลุ่มที่มีความเหมือนกัน ไม่สนใจการเมือง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติ ภารกิจของสังคมเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม เกิดข้อขัดแย้ง การยุติข้อขัดแย้ง โดยการฟังเสียงข้างมาก ไม่นำไปสู่ประโยชน์ของส่วนรวม ดังนั้น ผู้มีจิตสาธารณะ ต้องเป็นพลเมืองในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์ทางการเมือง สมัยใหม่ มีความอดทน ตระหนักว่า การมีส่วนร่วมไม่ ทำให้ได้อย่างที่ต้องการเสมอไป ต้องเคารพ และยอมรับ ความแตกต่างที่หลากหลาย และหาวิธีอยู่ร่วมกับความขัดแย้งโดยการแสวงหาทางออกร่วมกัน การจำแนก ประเด็นปัญหา การใช้เหตุผลในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตัดสินใจ ต้องมีการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างกันให้มากที่สุดเพื่อหาข้อยุติ สร้างการเข้าร่วมรับรู้ ตัดสินใจและผนึกกำลัง เพื่อให้เกิดการ ยอมรับจาก ทุกฝ่าย

๓. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมคนในสังคมต้องคิดถึงการเมืองในฐานะกิจการเพื่อส่วนรวมและเพื่อคุณธรรมมากขึ้น

๔. การลงมือกระทำ การวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้สถานการณ์ดีขึ้นต้องลงมือกระทำ โดยเริ่มจากครอบครัวในการวางพื้นฐานให้การอบรมด้าน จริยธรรมของพลเมือง มหาวิทยาลัยไม่เพียงเป็นสถานที่ฝึกทักษะและให้ความรู้ ต้องรับช่วงต่อในการสร้างค่านิยมที่เหมาะสมต่อจากครอบครัวรวมทั้งเครือข่ายสังคมที่เกิดขึ้นระหว่างเพื่อนบ้าน ที่ทำงาน สโมสร สมาคมต่าง ๆ เชื่อมโยงบุคคลที่สนใจเรื่องของตนเข้าเป็นกลุ่มที่ใส่ใจผู้อื่นช่วยดำรงรักษาประชาคม สังคม และกฎจริยธรรม รวมทั้งสถาบัน ที่มีอิทธิพลสูงต่อสังคมคือสถาบันศาสนา และสื่อมวลชนนับว่ามีบทบาทสำคัญในการร่วมสร้างให้สังคมเข้มแข็ง

วิรัตน์ คำศรีจันทร์ (๒๕๔๔) ทำการศึกษาจิตสำนึกสาธารณะในบริบทประชาสังคมไทย เป็นการวิจัยเชิงพัฒนาการ และสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมในชุมชนเมือง และชุมชนชนบท พบว่า คุณลักษณะของการมีจิตสำนึกสาธารณะประกอบด้วย

๑. ความรัก ความเอื้ออาทร
๒. ความเชื่อใจ
๓. การเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
๔. การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
๕. การมีปฏิสัมพันธ์กันโดยใช้ความสามารถ เครือข่ายและการมีส่วนร่วม

นางสาวชนิกานต์ ปัทม (๒๕๖๑) ในการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการณ์มีจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์” ศึกษาพฤติกรรมการณ์มีจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัย ศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ รวม ๒ ด้าน คือด้านจิตสาธารณะต่อสถาบันศึกษา และด้านจิตสาธารณะ ต่อสังคม พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการณ์มีจิตสาธารณะโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมการณ์มีจิตสาธารณะด้านจิตสาธารณะต่อสถาบันศึกษา อยู่ในระดับมาก และพฤติกรรมการณ์ มีจิตสาธารณะด้านจิตสาธารณะต่อสังคมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีความคิดที่ดี ที่อยากช่วยเหลือสังคมอยู่ภายในจิตสูง และมีการแสดงออกในการช่วยเหลือเสียสละต่อสถาบันศึกษา และสังคม สอดคล้องกับวิรัตน์ คำศรีจันทร์ (๒๕๔๔) กล่าวว่า จิตสำนึกสาธารณะเป็นกระบวนการคิด และลักษณะ ของบุคคลที่มีการปฏิบัติ โดยมีกระบวนการในระดับบุคคลไปสู่สาธารณะ มีความรักและรู้สึกเป็นเจ้าของสาธารณะ ต้องการที่จะทำประโยชน์มากกว่าที่จะรับจากสาธารณะ รู้จักเอาใจใส่เป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวม ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยพิจารณาจากความรู้ความเข้าใจหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะต่าง ๆ ๓ ประการ ได้แก่

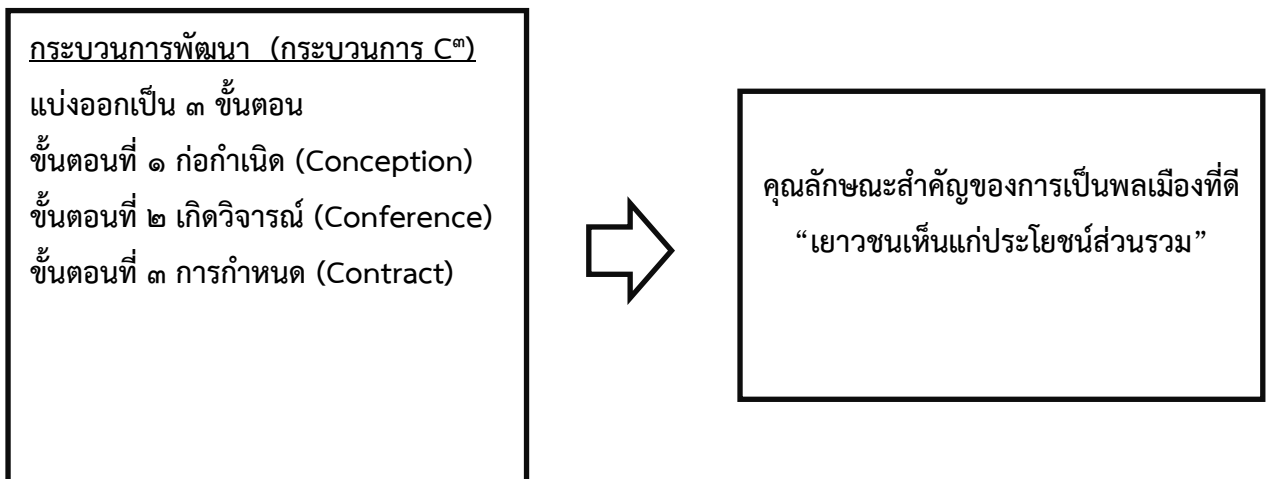
๑. การหลีกเลี่ยงการใช้ หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

๒. การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้

๓. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มโดยไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรมนั้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ ๒ - ๓ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินการวิจัย

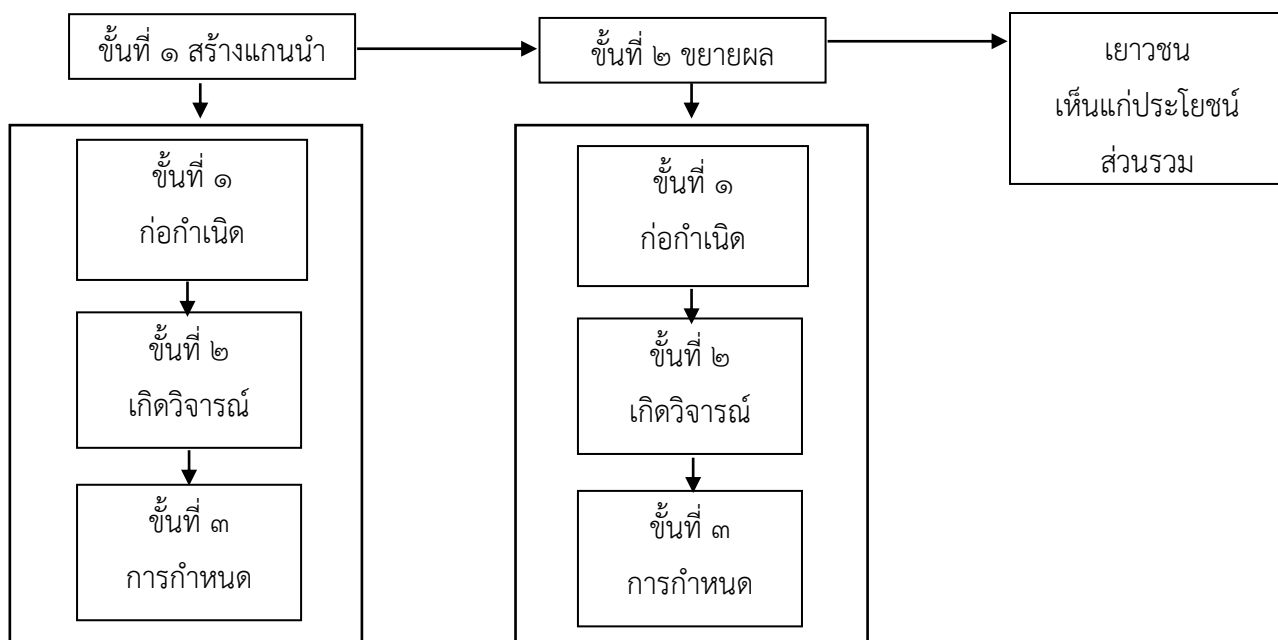
การวิจัย เรื่อง การพัฒนาเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓ โดย มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ๒) เพื่อพัฒนาเยาวชนที่เป็นนักเรียนแกนนำที่สามารถนำไปขยายผลแก่นักเรียนในโรงเรียนได้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามกรอบแนวคิด และวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

๑. รูปแบบที่ใช้ในการวิจัย
๒. วิธีดำเนินการวิจัย
๓. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย
๔. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
๕. การวิเคราะห์ผลการศึกษา

รูปแบบที่ใช้ในการวิจัย

แผนภาพที่ ๓ - ๑ รูปแบบที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี ในครั้งนี้ ใช้วิธีการเชิงทดลอง ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” โดยประเมินกิจกรรมดังนี้

๑. ขั้นตอนสร้างแกนนำ โดยการอบรมพัฒนาเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เป็นนักเรียนแกนนำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๔๐ คน ผ่านกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” เมื่อสิ้นสุดการเข้าร่วมกิจกรรม ดำเนินการประเมินผลเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นพฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิต วิทยาฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียน โพธิ์นิมิตวิทยาฯ แบบบันทึกปริมาณความดีในการกระทำที่แสดงให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และแบบข้อคำถามหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนแกนนำ

๒. ขั้นตอนการขยายผล โดยนักเรียนแกนนำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๔๐ ไปดำเนินการขยายผลสู่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๔๐ คน โดยวิธีการอบรมผ่านกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” เมื่อสิ้นสุดการอบรมและพัฒนา ดำเนินการประเมินผลเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นพฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของ นักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี และแบบบันทึกปริมาณความดีในการกระทำที่แสดงให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

๑. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑.๑ นักเรียนแกนนำ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี จำนวน ๑๖๐ คน

๑.๒ นักเรียนขยายผล เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี จำนวน ๑๗๐ คน

๒. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

๒.๑ นักเรียนแกนนำ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี จำนวน ๔๐ คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนที่เป็นคณะกรรมการสภานักเรียน

๒.๒ นักเรียนขยายผล เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี จำนวน ๔๐ คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนที่เป็นอาศัยอยู่ใกล้โรงเรียน และผู้ปกครองอนุญาตให้เข้าร่วมกิจกรรม และนักเรียนที่ตรวจไม่พบเชื้อโควิด ๑๙

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ครั้งนี้ ประกอบด้วย ๑) แบบสอบถามความคิดเห็นพฤติกรรมความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ๒) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ๓) แบบบันทึกปณิธานความดีในการกระทำที่แสดงให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม และ ๔) แบบข้อคำถามหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนแกนนำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

๑. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

๑.๑ แบบสอบถามความคิดเห็นพฤติกรรมความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี มีจำนวน ๒ ตอน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นพฤติกรรมความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม การสร้างและการหาคุณภาพ มีขั้นตอนดังนี้

๑) ศึกษาเอกสารพฤติกรรมความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างกรอบแนวคิด

๒) สร้างแบบสอบถาม เพื่อสอบถามความคิดเห็นพฤติกรรมการณ์เห็นประโยชน์ ส่วนรวม ของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ จำนวน ๔๔ ข้อ การให้คะแนน ดังนี้

ระดับที่ ๕ หมายถึง มีความคิดเห็นมากที่สุด

ระดับที่ ๔ หมายถึง มีความคิดเห็นมาก

ระดับที่ ๓ หมายถึง มีความคิดเห็นปานกลาง

ระดับที่ ๒ หมายถึง มีความคิดเห็นน้อย

ระดับที่ ๑ หมายถึง มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

๓) นำแบบสอบถามปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงของข้อคำถาม โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนนดังนี้ ระดับคะแนน +๑ เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความเหมาะสม เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความเหมาะสม และ -๑ เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความเหมาะสม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ ได้แก่

๑. ดร.พิธาน พันทอง

๒. ดร.ไพรวลัย พิทักษ์สาธิต

๓. ดร.อรนุช มั่งมีสุขศิริ

จากการนำแบบสอบถามไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำและความเห็นชอบของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ได้ข้อคำถามที่สมบูรณ์สามารถนำไปใช้ได้ จำนวน ๒๐ ข้อ และค่าดัชนี IOC (item objective congruence) ของแบบประเมินพฤติกรรมการณ์เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของผู้เรียน มีค่า ๐.๖๗ - ๑.๐๐ ดังแสดงในภาคผนวก ซึ่งข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC มากกว่า ๐.๕๐ ถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด สามารถนำไปใช้ได้

๔) นำแบบสอบถามความคิดเห็นพฤติกรรมการณ์เห็นประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียน ที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า แบบประเมินพฤติกรรมการณ์เห็นประโยชน์ส่วนรวมของผู้เรียน มีค่าความเชื่อมั่น .๘๘๗

๑.๒ แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม มีจำนวน ๑๒ ข้อ

การสร้างและการหาคุนภาพ มีขั้นตอนดังนี้

๑) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับความพึงพอใจ เอกสารพฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒) สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม เพื่อสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ จำนวน ๑๒ ข้อ การให้คะแนน ดังนี้

ระดับที่ ๕ หมายถึง มีความคิดเห็นมากที่สุด

ระดับที่ ๔ หมายถึง มีความคิดเห็นมาก

ระดับที่ ๓ หมายถึง มีความคิดเห็นปานกลาง

ระดับที่ ๒ หมายถึง มีความคิดเห็นน้อย

ระดับที่ ๑ หมายถึง มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

๓) นำแบบสอบถามปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงของข้อคำถาม โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนนดังนี้ ระดับคะแนน +๑ เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความเหมาะสม เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความเหมาะสม และ -๑ เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความเหมาะสม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ ได้แก่

๑. ดร.พิธาน พันทอง

๒. ดร.ไพโรวัลย์ พิทักษ์สาลี

๓. ดร.อรนุช มั่งมีสุขศิริ

จากการนำแบบสอบถามไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำและความเห็นชอบของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ได้ข้อคำถามที่สมบูรณ์สามารถนำไปใช้ได้ จำนวน ๑๒ ข้อ และค่าดัชนี IOC (item objective congruence) ของแบบประเมินพฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของผู้เรียน มีค่า ๑.๐๐ ดังแสดงในภาคผนวก ซึ่งข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC มากกว่า ๐.๕๐ ถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด สามารถนำไปใช้ได้

๔) นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม มีค่าความเชื่อมั่น .๙๗๕

๑.๓ แบบบันทึกปณิธานความดีในการกระทำที่แสดงให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม และแบบข้อคำถามหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนแกนนำ ดำเนินการสร้างมีขั้นตอนดังนี้

๑.๓.๑ ศึกษาเอกสารพฤติกรรมกรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม
ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างกรอบแนวคิด เพื่อสร้างประเด็นข้อคำถาม

๑.๓.๒ สร้างแบบบันทึกปณิธานความดีในการกระทำที่แสดงให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม เป็นแบบข้อคำถามให้นักเรียนตอบตามอิสระ ที่เกี่ยวข้องกับปณิธานความดี

๑.๓.๓ สร้างแบบข้อคำถามหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนแกนนำ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ มีประเด็นข้อคำถาม ๔ ข้อ ลักษณะการตอบแบบปลายเปิด

๒. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตนเอง ณ โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓๖ ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ และ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยมีกำหนดการดังนี้

วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ดำเนินการขั้นตอนที่ ๑ สร้างแกนนำ (นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔)

วันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ดำเนินการขั้นตอนที่ ๒ ขยายผล (นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ขยายผลสู่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑)

วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ สอบถามความคิดเห็นพฤติกรรมกรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนแกนนำ (นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔) โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การวิเคราะห์ผลการศึกษา

๑. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสำรวจความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ ๒ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสำรวจความถี่ ค่ากลาง และวัดการกระจาย

๒. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ๑) เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมและ ๒) เพื่อพัฒนาเยาวชนที่เป็นนักเรียนแกนนำให้สามารถนำไปขยายผลแก่นักเรียนในโรงเรียนได้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

๑. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
๒. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้รายงานกำหนดสัญลักษณ์ ดังนี้

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ (นักเรียนแกนนำ) จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๕ เพศชาย จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๕ อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ (นักเรียนขยายผล) จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๕ และเพศชาย จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕ อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

**ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
ของนักเรียนโรงเรียนโพธินิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
นนทบุรี**

ตารางที่ ๔ - ๑ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของ
นักเรียนโรงเรียนโพธินิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
นนทบุรี (นักเรียนแกนนำระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔)

ข้อ	พฤติกรรม	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
๑	ข้าพเจ้าให้ความสำคัญกับงานกลุ่มก่อนงานส่วนตัว	๔.๙๘	.๑๕๘	มากที่สุด
๒	ถ้าข้าพเจ้ากำลังทำแบบฝึกหัดแต่เพื่อนๆ ให้ไปช่วย จัดบอร์ดของกลุ่มข้าพเจ้าก็จะไม่ไปช่วยเพื่อน ๆ	๔.๘๕	.๕๓๓	มากที่สุด
๓	ข้าพเจ้ามาร่วมกิจกรรมของโรงเรียนแม้จะเป็นวันหยุด	๕.๐๐	.๐๐๐	มากที่สุด
๔	ข้าพเจ้ายินดีจะร่วมกันช่วยกันทำให้โรงเรียนสะอาด	๔.๘๕	.๓๖๒	มากที่สุด
๕	ข้าพเจ้าเต็มใจในการร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ที่โรงเรียนจัดขึ้น	๔.๐๘	.๒๖๗	มาก
๖	ในการทำกิจกรรมกลุ่มข้าพเจ้าละเอียดใจเขามาใส่ใจเรา	๔.๙๕	.๒๒๑	มากที่สุด
๗	เมื่อครูแจ้งให้ส่งงานในวันรุ่งขึ้นแต่เพื่อนไม่ได้มา โรงเรียนเพราะไม่สบายข้าพเจ้าจะไม่บอกเพื่อนให้ ทราบ	๔.๘๕	.๓๖๒	มากที่สุด
๘	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนแม้จะมีภารกิจ หรือกิจกรรมอื่น	๔.๙๓	.๒๖๗	มากที่สุด
๙	ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนทุกคนในห้องเมื่อมี โอกาส	๕.๐๐	.๐๐๐	มากที่สุด
๑๐	เมื่อเพื่อนในชั้นเรียนทะเลาะกันข้าพเจ้าจะช่วย ไกล่เกลี่ยให้เพื่อนเข้าใจกัน	๔.๐๕	.๒๒๑	มาก
๑๑	ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุม	๔.๙๓	.๒๖๗	มากที่สุด
๑๒	ข้าพเจ้าเต็มใจทำงานที่กลุ่มมอบหมายแม้ว่าจะไม่เห็น ด้วยก็ตาม	๔.๘๕	.๓๖๒	มากที่สุด

ตารางที่ ๔ - ๑ (ต่อ)แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี (นักเรียนแกนนำระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔)

ข้อ	พฤติกรรม	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
๑๓	แม้ไม่อยากเป็นตัวแทนกลุ่มแต่ข้าพเจ้ายินดีรับเพราะเพื่อน ๆ ลงมติให้ทำหน้าที่	๔.๙๐	.๓๗๙	มากที่สุด
๑๔	ข้าพเจ้าจะแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เพื่อให้งานของกลุ่มสำเร็จ	๔.๗๘	.๕๗๗	มากที่สุด
๑๕	ข้าพเจ้าสามารถทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนได้ทุกคน	๔.๘๐	.๔๐๕	มากที่สุด
๑๖	ข้าพเจ้าเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับเพื่อนแม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่มีความถนัดในงานนั้น ๆ	๓.๙๐	.๓๐๔	มาก
๑๗	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ จนงานสำเร็จ	๓.๕๐	.๗๘๔	ปานกลาง
๑๘	หลังจากครูให้ประดิษฐ์สิ่งของข้าพเจ้าจะช่วยเก็บเศษวัสดุในชั้นเรียนให้เรียบร้อย	๔.๙๐	.๓๐๔	มากที่สุด
๑๓	แม้ไม่อยากเป็นตัวแทนกลุ่มแต่ข้าพเจ้ายินดีรับเพราะเพื่อน ๆ ลงมติให้ทำหน้าที่	๔.๙๐	.๓๗๙	มากที่สุด
๑๔	ข้าพเจ้าจะแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เพื่อให้งานของกลุ่มสำเร็จ	๔.๗๘	.๕๗๗	มากที่สุด
๑๕	ข้าพเจ้าสามารถทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนได้ทุกคน	๔.๘๐	.๔๐๕	มากที่สุด
๑๖	ข้าพเจ้าเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับเพื่อนแม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่มีความถนัดในงานนั้น ๆ	๓.๙๐	.๓๐๔	มาก
๑๗	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ จนงานสำเร็จ	๓.๕๐	.๗๘๔	ปานกลาง
๑๘	หลังจากครูให้ประดิษฐ์สิ่งของข้าพเจ้าจะช่วยเก็บเศษวัสดุในชั้นเรียนให้เรียบร้อย	๔.๙๐	.๓๐๔	มากที่สุด

ตารางที่ ๔ - ๑ (ต่อ) แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี (นักเรียนแกนนำระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔)

ข้อ	พฤติกรรม	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
๑๙	เมื่อได้รับงานกลุ่มไปทำข้าพเจ้าจะพยายามทำให้เสร็จ แม้ว่าจะมีอุปสรรค	๔.๙๕	.๒๒๑	มากที่สุด
๒๐	ในการทำงานกลุ่มจะมีการแบ่งงานกันทำด้วยความเหมาะสมและช่วยกันปรับปรุงงานเมื่อมีปัญหา	๔.๗๕	.๖๗๐	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย		๔.๖๙	.๒๓๘	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔ - ๑ พฤติกรรมความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๒๐ ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน ๑๖ ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จำนวน ๓ ข้อ และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๑ ข้อ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้าพเจ้ามาร่วมกิจกรรมของโรงเรียนแม้จะเป็นวันหยุด และข้าพเจ้าเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนทุกคนในห้อง เมื่อมีโอกาส มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๕.๐๐$, S.D. = .๐๐๐) รองลงมา คือ ข้าพเจ้าให้ความสำคัญกับงานกลุ่มก่อนงานส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๙๘$, S.D. = .๑๕๘) ส่วนข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ จนงานสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = ๓.๕๐$, S.D. = .๗๘๔) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๒ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี (ขยายผลสู่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑)

ข้อ	พฤติกรรม	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
๑	ข้าพเจ้าให้ความสำคัญกับงานกลุ่มก่อนงานส่วนตัว	๔.๗๕	.๕๔๓	มากที่สุด
๒	ถ้าข้าพเจ้ากำลังทำแบบฝึกหัดแต่เพื่อนๆให้ไปช่วยจัดบอร์ดของกลุ่มข้าพเจ้าก็จะไม่ไปช่วยเพื่อน ๆ	๔.๖๘	.๖๕๖	มากที่สุด
๓	ข้าพเจ้ามาร่วมกิจกรรมของโรงเรียนแม้จะเป็นวันหยุด	๔.๗๐	.๕๖๔	มากที่สุด
๔	ข้าพเจ้ายินดีจะร่วมกันช่วยกันทำให้โรงเรียนสะอาด	๔.๖๘	.๕๗๒	มากที่สุด
๕	ข้าพเจ้าเต็มใจในการร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่โรงเรียนจัดขึ้น	๔.๐๕	.๓๑๖	มาก
๖	ในการทำกิจกรรมกลุ่มข้าพเจ้าจะเอาใจเขามาใส่ใจเรา	๔.๗๓	.๕๐๖	มากที่สุด

ตารางที่ ๔ - ๒ (ต่อ) แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี (ขยายผลสู่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑)

ข้อ	พฤติกรรม	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
๗	เมื่อครูแจ้งให้ส่งงานในวันรุ่งขึ้นแต่เพื่อนไม่ได้มาโรงเรียนเพราะไม่สบายข้าพเจ้าจะไม่บอกเพื่อนให้ทราบ	๔.๗๐	.๕๑๖	มากที่สุด
๘	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนแม้จะมีภารกิจหรือกิจกรรมอื่น	๔.๖๘	.๕๗๒	มากที่สุด
๙	ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนทุกคนในห้องเมื่อมีโอกาส	๔.๗๘	.๔๘๐	มากที่สุด
๑๐	เมื่อเพื่อนในชั้นเรียนทะเลาะกันข้าพเจ้าจะช่วยไกล่เกลี่ยให้เพื่อนเข้าใจกัน	๔.๐๓	.๒๗๖	มาก
๑๑	ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุม	๔.๘๐	.๔๖๔	มากที่สุด
๑๒	ข้าพเจ้าเต็มใจทำงานที่กลุ่มมอบหมายแม้ว่าจะไม่เห็นด้วยก็ตาม	๔.๖๘	.๕๒๖	มากที่สุด
๑๓	แม้ไม่อยากเป็นตัวแทนกลุ่มแต่ข้าพเจ้าก็ยินดีรับเพราะเพื่อน ๆ ลงมติให้ทำหน้าที่	๔.๖๘	.๕๗๒	มากที่สุด
๑๔	ข้าพเจ้าจะแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เพื่อให้งานของกลุ่มสำเร็จ	๔.๖๐	.๖๗๒	มากที่สุด
๑๕	ข้าพเจ้าสามารถทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนได้ทุกคน	๔.๖๕	.๕๘๐	มากที่สุด
๑๖	ข้าพเจ้าเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับเพื่อนแม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่มีความถนัดในงานนั้น ๆ	๓.๕๘	.๗๑๒	มาก
๑๗	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ จนงานสำเร็จ	๓.๘๘	.๓๓๕	มาก
๑๘	หลังจากครูให้ประดิษฐ์สิ่งของข้าพเจ้าจะช่วยเก็บเศษวัสดุในชั้นเรียนให้เรียบร้อย	๔.๗๕	.๕๔๓	มากที่สุด
๑๙	เมื่อได้รับงานกลุ่มไปทำข้าพเจ้าจะพยายามทำให้เสร็จแม้ว่าจะมีอุปสรรค	๔.๗๕	.๔๙๔	มากที่สุด
๒๐	ในการทำงานกลุ่มจะมีการแบ่งงานกันทำด้วยความเหมาะสมและช่วยกันปรับปรุงงานเมื่อมีปัญหา	๔.๖๕	.๗๐๐	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย		๔.๕๔	.๔๒๔	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔ - ๒ พฤติกรรมการเห็นประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธินิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๒๐ ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน ๑๖ ข้อ และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จำนวน ๔ ข้อ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = ๔.๘๐, S.D. = .๔๖๔) รองลงมา ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนทุกคนในห้องเมื่อมีโอกาส มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = ๔.๗๘, S.D. = .๔๘๐) ส่วน ข้าพเจ้าเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับเพื่อนแม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่มีความคิดเห็นในงานนั้น ๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (\bar{X} = ๓.๕๘, S.D. = .๗๑๒)

ตอนที่ ๓ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม“คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี”

ตารางที่ ๔ - ๓ แสดงผลการวิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนโพธินิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรีที่มีต่อการจัดกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนแกนนำระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๔๐ คน

ข้อ	พฤติกรรม	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
๑	ความพึงพอใจต่อวิทยากร	๔.๕๐	.๕๐๔	มาก
๒	อาคารสถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	๔.๕๘	.๔๙๖	มากที่สุด
๓	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	๔.๓๓	.๕๕๗	มาก
๔	ได้รับความรู้ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์	๔.๕๖	.๕๐๐	มากที่สุด
๕	ได้มีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่สังคม	๔.๕๗	.๕๒๖	มากที่สุด
๖	การใช้กิริยาวาจาสุภาพ ถูกต้องตามกาลเทศะ	๔.๕๗	.๔๙๙	มากที่สุด
๗	ได้มีส่วนร่วมในการปลูกจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อสังคมให้แก่บุคคลอื่น	๔.๕๓	.๕๐๓	มากที่สุด
๘	สร้างจิตสำนึกให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	๔.๕๗	.๔๙๙	มากที่สุด
๙	นำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ต่อครอบครัว	๔.๔๙	.๕๐๓	มาก
๑๐	นำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน	๔.๕๐	.๕๐๔	มาก

ตารางที่ ๔ - ๓ (ต่อ) แสดงผลการวิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ที่มีต่อการจัดกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนแกนนำระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๔๐ คน

ข้อ	พฤติกรรม	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
๑๑	นำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ	๔.๕๓	.๕๐๓	มากที่สุด
๑๒	สามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	๔.๕๔	.๕๐๒	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย		๔.๕๒	.๔๗๙	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔ - ๓ ความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ที่มีต่อการจัดกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๔ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = ๔.๕๒, S.D. = .๔๗๙) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อาคารสถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = ๔.๕๘, S.D. = .๔๙๖) รองลงมา คือ การใช้กิริยาวาจาสุภาพถูกต้องตามกาลเทศะ และ สร้างจิตสำนึกให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = ๔.๕๗, S.D. = .๔๙๙) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๔ แสดงผลการวิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ที่มีต่อการจัดกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๔๐ คน

ข้อ	พฤติกรรม	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
๑	ความพึงพอใจต่อวิทยากร	๔.๖๓	.๔๘๙	มากที่สุด
๒	อาคารสถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	๔.๖๖	.๕๓๔	มากที่สุด
๓	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	๔.๕๐	.๕๕๘	มาก
๔	ได้รับความรู้ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์	๔.๖๖	.๔๘๑	มากที่สุด
๕	ได้มีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่สังคม	๔.๕๐	.๖๘๘	มาก

ตารางที่ ๔ - ๔ (ต่อ) แสดงผลการวิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ที่มีต่อการจัดกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๔๐ คน

ข้อ	พฤติกรรม	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
๖	กิริยาวาจาสุภาพ ถูกต้องตามกาลเทศะ	๔.๕๘	.๖๘๓	มากที่สุด
๗	ได้มีส่วนร่วมในการปลูกจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อสังคมให้แก่บุคคลอื่น	๔.๕๓	.๕๕๗	มากที่สุด
๘	สร้างจิตสำนึกให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	๔.๖๓	.๕๘๙	มากที่สุด
๙	นำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ต่อครอบครัว	๔.๕๘	.๕๕๒	มากที่สุด
๑๐	นำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน	๔.๖๓	.๖๓๓	มากที่สุด
๑๑	นำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ	๔.๕๐	.๖๘๘	มาก
๑๒	สามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	๔.๗๑	.๕๖๐	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย		๔.๕๙	.๕๒๘	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔ - ๔ ความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์ที่มีต่อการจัดกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = ๔.๕๙ , S.D. = .๕๒๘) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = ๔.๗๑, S.D. = .๕๖๐) รองลงมา คือ ได้รับความรู้ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (\bar{X} = ๔.๖๖, S.D. = .๕๘๑) ส่วน การได้มีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่สังคม และ นำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (\bar{X} = ๔.๕๐, S.D. = .๖๘๘) ตามลำดับ

ตอนที่ ๔ ปณิธานความดีในการกระทำที่แสดงถึงการเห็นแก่ประโยชน์

ส่วนรวม

หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมคุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดีแล้ว ให้นักเรียนร่วมกันตั้ง ปณิธานความดีในการที่จะแสดงให้เห็นจะร่วมกันกระทำพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงการเห็นแก่ ประโยชน์ส่วนรวม และสามารถจัดกลุ่มพฤติกรรมคุณธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ได้ดังนี้

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

พฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มากที่สุด ปฏิบัติดังนี้

๑. จะช่วยเหลือคนอื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน
๒. จะช่วยคนที่ยากไร้ตามกำลังกายและกำลังทรัพย์ของตน
๓. จะนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปพัฒนาตนเองและสังคม
๔. เมื่อลงมือกระทำการใด ๆ จะไม่เป็นภัยกับตนเองและจะไม่ทำให้ใครเดือดร้อน
๕. ร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ
๖. ทำตามความฝันที่ตนเองตั้งใจให้ได้เพื่อครอบครัว

การมีวินัย ปฏิบัติดังนี้

๑. ปฏิบัติตามกฎระเบียบ วินัยของโรงเรียนและสังคม
๒. มาโรงเรียนให้ตรงเวลาและปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดีขึ้น
๓. ใช้ชีวิตอยู่บนความถูกต้องและดีงาม

ความซื่อสัตย์ ปฏิบัติดังนี้

จะซื่อสัตย์สุจริต

ความรับผิดชอบ ปฏิบัติดังนี้

มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

พฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มากที่สุด ปฏิบัติดังนี้

๑. ทำความดีเมื่อมีโอกาส
๒. จะทำบุญบริจาคเงินและสิ่งของให้แก่ผู้ด้อยโอกาส
๓. จะให้ความร่วมมือและทำกิจกรรมต่าง ๆ กับโรงเรียนอย่างเต็มที่
๔. สร้างคุณค่าให้กับตนเอง
๕. ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านที่บ้าน เพราะจะได้ช่วยแบ่งเบาภาระต่าง ๆ ของครอบครัว

๖. จะไม่ทำตนเป็นที่เดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น
 ๗. ทุกครั้งที่ทำความดีจะทำด้วยเจตนา จะไม่ทำเพราะหวังผล

มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติดังนี้

๑. ตั้งใจเรียนเพื่ออนาคตของตนเองและความภูมิใจของครอบครัว

๒. เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นลูกศิษย์ที่ดีของครู

ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ปฏิบัติดังนี้

เคารพและปฏิบัติตามกฎ ระเบียบวินัยของโรงเรียนทุกครั้ง

มีความซื่อสัตย์ ปฏิบัติดังนี้

ซื่อสัตย์ สุจริตทำความดีถวายพ่อหลวง

**ตอนที่ ๕ คำถามหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ ๔ และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี**

การให้นักเรียนตอบคำถามแบบปลายเปิดหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมคุณธรรมนำทาง
 สรรค์สร้างคนดี เพื่อเป็นการยืนยันผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยว่า การเข้าร่วมกิจกรรม
 คุณธรรมนำทาง สรรค์สร้างคนดี สามารถพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และ
 สามารถพัฒนาเยาวชนที่เป็นนักเรียนแกนนำสามารถนำไปขยายผลแก่นักเรียนในโรงเรียนได้
 สรุปได้ดังนี้

๑. นักเรียนรู้สึกว่ามี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมเพิ่มขึ้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมเพิ่มขึ้น

เหตุผล ๑. เราได้เรียนรู้หลักการและแนวทางปฏิบัติอย่างถ่องแท้และได้นำไปปรับใช้ พัฒนา
 ตนเองรวมทั้งยังนำ

ความรู้ไปจัดกิจกรรมให้กับน้อง ๆ ได้อีกด้วย

๒. ยังไม่เคยได้รับความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้มากเท่าไร จึงทำให้เรียนรู้
 เพิ่มมากขึ้น

๓. เมื่อก่อนหรือก่อนที่จะเข้าอบรมคิดว่า การกระทำบางอย่าง คือ การทำดี แต่พอได้เข้า
 รับการอบรม จึงเข้าใจยิ่งขึ้น

**๒. นักเรียนรู้สึกว่ามี ความมุ่งมั่นที่จะประพฤติตนโดยคำนึงถึงผู้อื่น หรือส่วนรวมเพิ่มขึ้นหรือไม่
 เพราะเหตุใด**

คำตอบ มีความมุ่งมั่นที่จะประพฤติตนโดยคำนึงถึงผู้อื่น หรือส่วนรวมเพิ่มขึ้น

เหตุผล ๑. จากที่ได้ฟังและได้รับความรู้ในการอบรมครั้งนี้ทำให้เราทราบว่าเจตนาสำคัญกว่า
 ผลของการกระทำ

๒. มีความคิดว่าเรื่องบางเรื่องส่วนรวมก็มีผลต่อหลาย ๆ อย่าง

๓. เราได้รู้และเข้าใจในการกระทำที่แสดงถึงการประพฤติตนต่อส่วนรวมมากขึ้น

๓. นักเรียนรู้สึกภูมิใจตนเองหรือไม่ที่มีโอกาสจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมให้กับรุ่นน้อง

คำตอบ รู้สึกภูมิใจในตนเอง

เหตุผล ๑. ทำให้น้อง ๆ ได้รับความรู้ในสิ่งที่เราถ่ายทอดรวมทั้ง ทำให้น้อง ๆ สนุกสนานจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมครั้งนี้ด้วย

๒. นอกจากจะได้รับความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว เรายังสามารถนำไปบอกต่อคนรอบข้างได้ และสามารถปฏิบัติด้วยตนเองได้

๓. ได้นำความรู้จากการที่ได้รับจากการอบรมนักเรียนแกนนำครั้งนี้ไปถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่น และมีความมั่นใจในตนเองเพิ่มมากขึ้น

๔. อยากจะขยายผลเรื่องคุณธรรมนี้อย่างไร

คำตอบ ๑. การปฏิบัติตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดี ให้กับผู้อื่น

๒. ขยายผลให้นักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ และผู้อื่นได้รู้เกี่ยวกับคุณธรรมเพิ่มขึ้น เพราะเป็นเรื่องที่ดี และควรแก่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๓. ขยายผลให้ผู้อื่นได้รู้เกี่ยวกับคุณธรรมเพิ่มเติม เช่น การยกตัวอย่างของการกระทำและแสดงเจตนา และผลของการกระทำ

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรีครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และ ๒) เพื่อพัฒนาเยาวชนที่เป็นนักเรียนแกนนำให้สามารถนำไปขยายผลแก่นักเรียนในโรงเรียนได้ โดยการวัดพฤติกรรมภายหลังการร่วมกิจกรรม เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบประเมินพฤติกรรมการเห็นประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี หลังทำกิจกรรม ประกอบด้วย ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ ๒ แบบประเมินพฤติกรรมการเห็นประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี จากนั้นนำแบบประเมินพฤติกรรมการเห็นประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี ที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า แบบประเมินพฤติกรรมการเห็นประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี มีค่าความเชื่อมั่น .๘๘๗ และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตนเอง ณ โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาขนาดนทบุรี ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ และ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
๒. พัฒนาเยาวชนที่เป็นนักเรียนแกนนำให้สามารถนำไปขยายผลแก่นักเรียนในโรงเรียนได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้ศึกษาวิจัยใช้แบบประเมินพฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธินิมิต วิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี เพื่อวัดพฤติกรรมภายหลังการร่วมกิจกรรม โดยมีกลุ่มเป้าหมายใน ๒ ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ ๑ สร้างแกนนำ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๔๐ คน ขั้นตอนที่ ๒ ขยายผล ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๔๐ คน ใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ ๒ แบบประเมินพฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธินิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตนเอง ณ โรงเรียนโพธินิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ และ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยมีกำหนดการ ดังนี้ วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ดำเนินการ ขั้นตอนที่ ๑ สร้างแกนนำ (ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔) วันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ดำเนินการ ขั้นตอนที่ ๒ ขยายผล (นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ขยายผลสู่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑) และวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ประเมินพฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนแกนนำ (นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔) โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการการวิจัย

ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ (นักเรียนแกนนำ) จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๕ เพศชาย จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๕ อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ (นักเรียนขยายผล) จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๕ เพศชาย จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕ อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการณ์เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียน โพนินิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี แบ่งออกได้ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการณ์เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียน โพนินิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๒๐ ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน ๑๖ ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จำนวน ๓ ข้อ และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง จำนวน ๑ ข้อ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนแม้จะเป็นวันหยุด และข้าพเจ้าเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนทุกคน ในห้องเมื่อมีโอกาส มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๕.๐๐$, S.D. = .๐๐๐) รองลงมา คือ ข้าพเจ้าให้ความสำคัญกับงานกลุ่มก่อนงานส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๙๘$, S.D. = .๑๕๘) ส่วนข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ จนงานสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = ๓.๕๐$, S.D. = .๗๘๔) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการณ์เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียน โพนินิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๒๐ ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน ๑๖ ข้อ และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จำนวน ๔ ข้อ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๘๐$, S.D. = .๔๖๔) รองลงมา ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนทุกคนในห้องเมื่อมีโอกาส มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๗๘$, S.D. = .๔๘๐) ส่วนข้าพเจ้าเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับเพื่อนแม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่มีความคิดเห็นในงานนั้น ๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = ๓.๕๘$, S.D. = .๗๑๒)

ตอนที่ ๓ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนแกนนำระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๔๐ คน

ผลการวิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๒$, S.D. = .๔๗๙) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อาคารสถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๘$, S.D. = .๔๙๖) รองลงมา คือ การใช้กิริยาวาจาสุภาพ ถูกต้องตามกาลเทศะ และ สร้างจิตสำนึกให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๓๘ คน โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๙$, S.D. = .๕๒๘) เมื่อพิจารณา รายชื่อ พบว่า สามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๗๑$, S.D. = .๔๖๐) รองลงมา คือ ได้รับความรู้ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ($\bar{X} = ๔.๖๖$, S.D. = .๔๘๑) ส่วน การได้มีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม แก่สังคม และ นำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๐$, S.D. = .๖๘๘) ตามลำดับ

ตอนที่ ๔ ปณิธานความดีในการกระทำที่แสดงให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ปฏิบัติดังนี้

๑. จะช่วยเหลือคนอื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน
๒. จะช่วยคนที่ยากไร้ตามกำลังกายและกำลังทรัพย์ของตน
๓. จะนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปพัฒนาตนเองและสังคม
๔. เมื่อลงมือกระทำการใด ๆ จะไม่เป็นภัยกับตนเองและไม่ทำให้ใครเดือดร้อน
๕. ร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ
๖. ทำตามความฝันที่ตนเองตั้งใจให้ได้เพื่อครอบครัว

การมีวินัย ปฏิบัติดังนี้

๑. ปฏิบัติตามกฎระเบียบ วินัยของโรงเรียนและสังคม
๒. มาโรงเรียนให้ตรงเวลาและปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดีขึ้น

๓. ใช้ชีวิตอยู่บนความถูกต้องและดีงาม

ความซื่อสัตย์ ปฏิบัติดังนี้

จะซื่อสัตย์สุจริต

ความรับผิดชอบ ปฏิบัติดังนี้

มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ปฏิบัติดังนี้

ทำความดีเมื่อมีโอกาส

๑. จะทำบุญบริจาคเงินและสิ่งของให้แก่ผู้ด้อยโอกาส
๒. จะให้ความร่วมมือและทำกิจกรรมต่าง ๆ กับโรงเรียนอย่างเต็มที่

๓. สร้างคุณค่าให้กับตนเอง
๔. ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านที่บ้าน เพราะจะได้ช่วยแบ่งเบาภาระต่าง ๆ ของครอบครัว
๕. จะไม่ทำตนเป็นที่เดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น
๖. ทุกครั้งที่ทำความดีจะทำด้วยเจตนา จะไม่ทำเพราะหวังผล

ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ปฏิบัติดังนี้

เคารพและปฏิบัติตามกฎ ระเบียบวินัยของโรงเรียนทุกครั้ง

มีความซื่อสัตย์ ปฏิบัติดังนี้

ซื่อสัตย์ สุจริตทำความดีถวายพ่อหลวง

มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติดังนี้

๑. ตั้งใจเรียนเพื่ออนาคตของตนเองและความภูมิใจของครอบครัว

๒. เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นลูกศิษย์ที่ดีของครู

ตอนที่ ๕ คำถามหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนแกนนำ (ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔)

๑. นักเรียนรู้สึกว่ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมเพิ่มขึ้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมเพิ่มขึ้น

เหตุผล ๑. เราได้เรียนรู้หลักการและแนวทางปฏิบัติอย่างถ่องแท้และได้นำไปปรับใช้พัฒนาตนเองรวมทั้งยังนำความรู้ไปจัดกิจกรรมให้กับน้อง ๆ ได้อีกด้วย

๒. ยังไม่เคยได้รับความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้มากเท่าไร จึงทำให้เรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

๓. เมื่อก่อนหรือก่อนที่จะเข้าอบรมคิดว่าการกระทำบางอย่าง คือ การทำดี แต่พอได้เข้ารับการอบรมจึงเข้าใจยิ่งขึ้น

๒. นักเรียนรู้สึกว่ามี ความมุ่งมั่นที่จะประพฤติตนโดยคำนึงถึงผู้อื่น หรือส่วนรวมเพิ่มขึ้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ มีความมุ่งมั่นที่จะประพฤติตนโดยคำนึงถึงผู้อื่น หรือส่วนรวมเพิ่มขึ้น

เหตุผล ๑. จากที่ได้ฟังและได้รับความรู้ในการอบรมครั้งนี้ทำให้เราทราบว่าเจตนาสำคัญกว่าผลของการกระทำ

๒. มีความคิดว่าเรื่องบางเรื่องส่วนรวมก็มีผลต่อหลาย ๆ อย่าง

๓. เราได้รู้และเข้าใจในการกระทำที่แสดงถึงการประพฤติตนต่อส่วนรวมมากขึ้น

๓. นักเรียนรู้สึกภูมิใจในตนเองหรือไม่ที่มีโอกาสจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมให้กับรุ่นน้อง

คำตอบ รู้สึกภูมิใจในตนเอง

เหตุผล ๑. ทำให้น้อง ๆ ได้รับความรู้ในสิ่งที่เราถ่ายทอดรวมทั้ง ทำให้น้อง ๆ สนุกสนานจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมครั้งนี้ด้วย

๒. นอกจากจะได้รับความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว เรายังสามารถนำไปบอกต่อคนรอบข้างได้ และสามารถปฏิบัติด้วยตนเองได้

๓. ได้นำความรู้จากการที่ได้รับจากการอบรมนักเรียนแกนนำครั้งนี้ไปถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่น และมีความมั่นใจในตนเองเพิ่มมากขึ้น

๔. อยากจะขยายผลเรื่องคุณธรรมนี้อย่างไร

คำตอบ ๑. การปฏิบัติตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดี ให้กับผู้อื่น

๒. ขยายผลให้นักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ และผู้อื่นได้รู้เกี่ยวกับคุณธรรมเพิ่มขึ้น เพราะเป็นเรื่องที่ดีและควรแก่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๓. ขยายผลให้ผู้อื่นได้รู้เกี่ยวกับคุณธรรมเพิ่มเติม เช่น การยกตัวอย่างของการกระทำ และแสดงเจตนาและผลของการกระทำ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาของผู้วิจัย เรื่อง การพัฒนาเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

๑. การพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี พบว่า พฤติกรรมการเห็นประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียน โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๖๙$, S.D. = .๒๓๘) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนแม้จะเป็นวันหยุด และ ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนทุกคนในห้องเมื่อมีโอกาส ($\bar{X} = ๕.๐๐$, S.D. = .๐๐๐) อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ข้าพเจ้าให้ความสำคัญกับงานกลุ่มก่อนงานส่วนตัว ($\bar{X} = ๔.๙๘$, S.D. = .๑๕๘) ส่วน ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ จนงานสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = ๓.๕๐$, S.D. = .๗๘๔) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ ทิพรัตน์ สีเพชรเหลือง (๒๕๕๑ : ๘๓) กล่าวว่า การสร้างจิตสาธารณะนั้น จะต้องบูรณาการทั้งแนวคิด หลักการ และเทคนิควิธีต่าง ๆ ดังนี้ ๑) การอบรมให้ความรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความรู้สึกที่ดี ๒) การจัดกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการปฏิบัติที่ดี ๓) การจัดกิจกรรมพัฒนา เพื่อให้ปฏิบัติและเกิดความผูกพัน ๔) สร้างตัวแบบหรือแบบอย่างที่ดีที่ได้รับการยกย่องและยอมรับ ๕) การจัดการประชาสัมพันธ์ด้วยรูปแบบต่าง ๆ เช่น

จดหมายข่าว ป้ายประกาศ คำขวัญ เสียงตามสาย นิทรรศการ ฯลฯ ให้ได้รับความรู้และข่าวสาร และกิจกรรมที่จัดขึ้น ๖) กำหนดเป็นนโยบายและมาตรการพร้อมทั้งมีการกำกับดูแลที่ชัดเจน ๗) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการรักษาประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การ ใช้หลอดประหยัดไฟ การปิดเครื่องปรับอากาศเมื่อไม่ได้ใช้งาน การจัดระบบคิว ฯลฯ กิตติพงษ์ แดงเสริมสิริ (๒๕๕๒ : ๒๔ - ๒๕) กล่าวถึง การสร้างจิตสาธารณะ ๓ ประการ คือ ๑) การหล่อหลอม โดยผ่านกลไกการเลี้ยงดูหรือการ ทำให้เห็นเป็นแบบอย่าง ซึ่งครอบครัวจะเป็นทั้งต้นแบบและภาพสะท้อนการแสดงออกของ จิตสาธารณะที่สำคัญของเยาวชนได้อย่างชัดเจน ๒) การเรียนรู้ซึ่งเป็นกระบวนการที่สั่งสมจากการ เรียนรู้ประจำวันการรับรู้ รูปแบบที่เพิ่มความถี่ซ้ำและตัวอย่างความรู้สึกเชิงคุณค่าที่สื่อสาร และ ส่งผลสะท้อนกลับในความรู้สึกด้านบวกอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ ลักษณะความรู้ที่สร้างความคิด เช่น การคิดแบบ เชื่อมโยง การคิดแบบมีโนทัศน์ และการคิดแบบองค์รวม เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการพัฒนา จิตสาธารณะในด้านการเรียนรู้ ๓) การจัดการสภาพแวดล้อม สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความคิด ความเชื่อ และการแสดงออกด้านพฤติกรรม เช่น โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา โดยอาจารย์ ผู้สอนเล่าเรื่องสอดแทรกพฤติกรรมเชิงบวกต่อการแสดงออกในการจอตลอดในที่สาธารณะ นักเรียนถึงจะรู้สึกถึงผู้อื่นในขณะที่จอตลอดทุกครั้งไป นักเรียนกลุ่มใหญ่ เมื่อเห็นตัวอย่าง ของการจอตลอดที่คำนึงถึงผู้อื่นก็มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมไปด้วยเช่นกัน ณรงค์ เส็งประชา (๒๕๓๙ : ๑๖๖) ให้แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนไว้ว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัว หรือผู้ใหญ่ เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาคความเป็นผู้นำ ในกลุ่มเพื่อนเด็กจะเป็นตัวของตนเองมากขึ้นเด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ ถูกใจและอาจนำ พฤติกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวปฏิบัติของตน สุชา จันทร์เอม (๒๕๕๒ : ๑๕๓ - ๑๕๔) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนไว้ว่าวัยรุ่นพยายามที่จะหาเพื่อนที่อยู่ในรุ่นราวคราวเดียวกัน มีรสนิยมเหมือนกัน เพื่อจะได้เอาไว้อุปถัมภ์ค้ำชู สันสรค์กันในกลุ่มของเด็กวัยรุ่นมีอิทธิพล อย่างมากต่อความประพฤติ การแต่งกาย กิริยาท่าทางมีการพยายามเลียนแบบกันเพื่อให้เกิด สัญลักษณ์กลุ่มขึ้นแม้ว่าการกระทำบางอย่างนั้นจะทำไปเพื่อความโก้ และเพื่อให้เกิดเป็นจุดสนใจ ขึ้น แม้จะขัดต่อสายตาของ ผู้ใหญ่ก็ตาม ชลธิศ โลศิริ (๒๕๕๔) ปัจจัยด้าน การปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างของครู และการเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา แสดงว่าเยาวชนไทยได้รับแบบอย่าง พฤติกรรมที่แสดงถึงการมีอัตลักษณ์ หมายถึงมีอัตลักษณ์ของชาติและความภูมิใจในชาติจากครู และ ได้เข้าร่วมกิจกรรมของชาติใน สถานศึกษา ที่ส่งเสริมให้เยาวชนไทย มีอัตลักษณ์ของชาติ และ ความภูมิใจในชาติ โดยครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดที่คอยช่วยเหลือดูแล ให้ความรู้ แนะนำสั่งสอน ให้นักเรียนเห็นความสำคัญและเป็นต้นแบบที่ดีในการปฏิบัติตน ตามอย่างของอัตลักษณ์และ ความภูมิใจในชาติ และชนิกานต์ ปัทม (๒๕๖๑) ในการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการณ์จิตสาธารณะของ นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์” ศึกษาพฤติกรรมการณ์จิตสาธารณะของ นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ รวม ๒ ด้าน คือด้านจิตสาธารณะต่อ สถาบันศึกษา และด้านจิตสาธารณะต่อสังคม พบว่า นักศึกษา มีพฤติกรรมการณ์จิตสาธารณะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมการณ์จิตสาธารณะ ด้านจิตสาธารณะต่อสถาบันศึกษา อยู่ในระดับมาก และ พฤติกรรมการณ์จิตสาธารณะ

ด้านจิตสาธารณะต่อสังคมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีความคิดที่ดี ที่อยากช่วยเหลือสังคมอยู่ภายในจิตสูงและมีการแสดงออกในการช่วยเหลือเสียสละ ต่อสถาบันศึกษา และสังคม

๒. ผลการศึกษาการพัฒนาเยาวชนที่เป็นนักเรียนแกนนำให้สามารถนำไปขยายผลแก่นักเรียนในโรงเรียนได้ พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๒$, S.D. = .๔๗๙) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อาคารสถานที่ในการจัดกิจกรรม มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๘$, S.D. = .๔๙๖) รองลงมา คือ การใช้กิริยาจาสุภาพ ถูกต้องตามกาลเทศะ และ สร้างจิตสำนึกให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุชาติ พวงสำลี และวีรบูรณ์ วิสารทสกุล (๒๕๕๐) ได้กล่าวถึงการมีจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่ง เรียกอีกคำหนึ่งว่า จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญและมีความหมายอย่างยิ่งใน สังคม ทำให้เกิดประชาสังคมคือเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ซึ่งหมายถึงชุมชนแห่งสำนึก (Consciousness Community) ที่สมาชิกของชุมชนต่างเป็นส่วนหนึ่งของระบบโดยรวมที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้ ๑) มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน คนในชุมชนต้องมองอนาคตร่วมกัน เรียนรู้และทำความเข้าใจ ร่วมกันโดยอาศัยการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ให้เห็นถึงสถานการณ์ แนวโน้มความเปลี่ยนแปลง พร้อมควบคู่ไปกับการปฏิบัติ ๒) ประชาชนสำนึกถึงพลังของตนว่าจะสามารถร่วมแก้ไข เปลี่ยนแปลงสังคมได้ คือ การทำให้เกิดกลุ่มที่ให้ความสนใจต่อสาธารณะจำนวนมาก ทำให้เกิดความเข้มแข็งเป็นพลังทาง สังคมไม่รอคอยให้ผู้อื่นแก้ปัญหาให้กับตนเอง ซึ่งการที่บุคคลจะสำนึกถึงพลังของตน ต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของสังคม ๓) ความรัก เอื้ออาทร สามัคคี การรวมกลุ่มของบุคคลในสังคมมีความหลากหลาย จึงจำเป็นต้องสร้างขึ้นบนฐานแห่งความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทรและความสามัคคีความแตกต่าง ระหว่างบุคคลย่อมเกิดขึ้นได้ ซึ่งความแตกต่างนี้เป็นสิ่งดีและไม่จำเป็นต้องนำไปสู่ความแตกแยก เสมอไป ดังนั้นเงื่อนไขแห่งความรักสามัคคีนั้นจะเป็นส่วนเชื่อมโยงให้เกิดความร่วมมืออย่างมีพลัง ๔) การเรียนรู้ที่มีการปฏิบัติร่วมกัน สำนึกสาธารณะนั้นเป็นนามธรรมที่ไม่สามารถ บังคับให้เกิดได้ ดังนั้นต้องสร้างเงื่อนไขหรือกิจกรรมร่วมกันที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนการพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่อง ๕) การมีเครือข่ายและการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ สื่อสารและเครือข่าย เป็นส่วนที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นทางนำไปเกิดจิตสาธารณะ

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๔๐ คน โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๙$, S.D. = .๕๒๘) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๗๑$, S.D. = .๔๖๐) รองลงมา คือ ได้รับความรู้ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ($\bar{X} = ๔.๖๖$, S.D. = .๔๘๑) ส่วน การได้มีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่สังคม และนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๐$, S.D. = .๖๘๘)

ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสร้างสรรค์คนดี” กับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสร้างสรรค์คนดี” ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสร้างสรรค์คนดี” ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสร้างสรรค์คนดี” ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ แสดงให้เห็นว่า นอกจากวิทยาการจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว การให้ความรู้หรือการขยายผลจากนักเรียนรุ่นพี่ที่มีวัยใกล้เคียงกันนักเรียนจะพึงพอใจและเต็มใจร่วมกิจกรรมมากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัย ยุทธนา วรณปิติ (๒๕๔๒) กล่าวถึงบุคคลที่มีจิตสาธารณะว่าต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้ ๑) การทุ่มเทและอุทิศตน สิทธิของพลเมืองจะต้องสอดคล้องกับความรับผิดชอบต่อ สังคม บุคคลไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามสิทธิเท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือให้บริการแก่บุคคลอื่น เพื่อพัฒนาสังคมด้วย อาทิ ถ้าต้องการให้ผู้แทนราษฎรมีความรับผิดชอบต่อความต้องการและ ประโยชน์ ของประชาชน ประชาชนก็ต้องให้ความใส่ใจและติดตาม ไม่เพียงท ากการหย่อนบัตรเลือกตั้งเท่านั้น ต้องเสียสละเวลาให้ในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการเมืองระดับท้องถิ่นและใน สถาบันต่าง ๆ ๒) เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล จากกระแสปัจเจกชนนิยม ส่งผลให้คนในสังคม มีลักษณะปิดกั้นตนเอง ไม่ไว้วางใจผู้อื่น เลือกลงเฉพาะกลุ่มที่มีความเหมือนกัน ไม่สนใจการเมือง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจของสังคมเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม เกิดข้อขัดแย้ง การยุติข้อ ขัดแย้ง โดยการฟังเสียงข้างมาก ไม่นำไปสู่ประโยชน์ของส่วนรวม ดังนั้น ผู้มีจิตสาธารณะต้องเป็น พลเมืองในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์ทางการเมืองสมัยใหม่ มีความอดทน ตระหนักว่าการมีส่วนร่วมไม่ ทำให้ได้อย่างที่ต้องการเสมอไป ต้องเคารพและยอมรับความแตกต่างที่หลากหลาย และหาวิธีอยู่ ร่วมกับความขัดแย้งโดยการแสวงหาทางออกร่วมกัน การจำแนกประเด็นปัญหา การใช้เหตุผลใน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตัดสินใจ ต้องมีการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันให้มาก ที่สุดเพื่อหาข้อยุติ สร้างการเข้าร่วมรับรู้ ตัดสินใจและฉันทกกำลัง เพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกฝ่าย ๓) คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม คนในสังคมต้องคิดถึงการเมืองในฐานะ กิจการเพื่อส่วนรวมและเพื่อคุณธรรมมากขึ้น ๔) การลงมือกระทำ การวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้สถานการณ์ดีขึ้นต้องลงมือกระทำ โดยเริ่มจากครอบครัวในการวางพื้นฐานให้การอบรมด้าน จริยธรรมของพลเมือง มหาวิทยาลัยไม่เพียงเป็นสถานที่ฝึกทักษะและให้ความรู้ ต้องรับช่วงต่อใน การสร้างค่านิยมที่เหมาะสมต่อจากครอบครัว รวมทั้งเครือข่ายสังคมที่เกิดขึ้น ระหว่างเพื่อนบ้าน ที่ทำงาน สโมสร สมาคมต่าง ๆ เชื่อมโยงบุคคลที่สนใจเรื่องของตนเข้าเป็นกลุ่มที่ใส่ใจผู้อื่นช่วยดำรงรักษาประชาคม สังคม และกฎจรรยาธรรม รวมทั้งสถาบันที่มีอิทธิพลสูงต่อสังคมคือสถาบันศาสนา และสื่อมวลชนนับว่ามีบทบาทสำคัญในการร่วมสร้างให้สังคมเข้มแข็ง

นักเรียนแกนนำสามารถขยายผลแก่นักเรียนตั้งปณิธานความดีในการกระทำที่แสดงให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ดังนี้ ๑) จะช่วยเหลือคนอื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ๒) จะช่วยคนที่ยากไร้ตามกำลังกายและกำลังทรัพย์ของตน ๓) จะนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปพัฒนาตนเองและสังคม ๔) เมื่อลงมือกระทำการใด ๆ จะไม่เป็นภัยกับตนเองและจะไม่ทำให้ใครเดือดร้อน ๕) ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ วินัยของโรงเรียนและสังคม ๖) จะซื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ๗) มาโรงเรียนให้ตรงเวลาและปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดีขึ้น ๘) ใช้ชีวิตอยู่บนความถูกต้องและดีงาม ๙) ร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ๑๐) ทำตามความฝันที่ตนเองตั้งใจให้ได้เพื่อครอบครัว

นักเรียนแกนนำสามารถขยายผลแก่นักเรียนตั้งปณิธานความดีในการกระทำที่แสดงให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ดังนี้ ๑) ทำความดีเมื่อมีโอกาส ๒) เคารพและปฏิบัติตามกฎ ระเบียบวินัยของโรงเรียนทุกครั้ง ๓) จะทำบุญบริจาคเงินและสิ่งของให้แก่ผู้ด้อยโอกาส ๔) จะให้ความร่วมมือและทำกิจกรรมต่าง ๆ กับโรงเรียนอย่างเต็มที่ ๕) ซื่อสัตย์ สุจริตทำความดีถวายพ่อหลวง ๖) ตั้งใจเรียนเพื่ออนาคตของตนเองและความภูมิใจของครอบครัว ๗) เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นลูกศิษย์ที่ดีของครู ๘) สร้างคุณค่าให้กับตนเอง ๙) ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านที่บ้าน เพราะจะได้ช่วยแบ่งเบาภาระต่าง ๆ ของครอบครัว ๑๐) จะไม่ทำตนเป็นที่เดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น ๑๑) ทุกครั้งที่ทำความดีจะทำด้วยเจตนา จะไม่ทำเพราะหวังผลสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัตน์คา ศรีจันทร์ (๒๕๔๔) กล่าวว่า จิตสำนึกสาธารณะเป็น กระบวนการคิด และลักษณะของบุคคลที่มีการปฏิบัติโดยมีกระบวนการในระดับบุคคลไปสู่สาธารณะ มีความรักและรู้สึกเป็นเจ้าของสาธารณะ ต้องการที่จะทำประโยชน์มากกว่าที่จะรับจากสาธารณะ รู้จักเอาใจใส่ เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยพิจารณาจากความรู้ความเข้าใจหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะต่าง ๆ ๓ ประการ ได้แก่ ๑) การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ๒) การถือป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ ๓) การเคารพสิทธิในการใช้ ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มโดยไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้น

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

๑.๑ การวิจัย เรื่อง การพัฒนาเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฯ นครศรีธรรมราช ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาฯ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี เพื่อวัดพฤติกรรมภายหลังจากการร่วมกิจกรรม โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบประเมินพฤติกรรมการเห็นประโยชน์ส่วนรวมของผู้เรียน ควรที่จะมีการพัฒนาแบบประเมินพฤติกรรมการเห็นประโยชน์ส่วนรวมของผู้เรียนนี้ไปใช้เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมตลอดระยะเวลาของปีการศึกษาเพื่อให้เห็นผลที่ชัดเจนของพฤติกรรมที่มีความคงทนและยั่งยืน

๑.๒ จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความเห็นว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ งดงามสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (\bar{X} = ๓.๕๐ , S.D. = .๗๘๔) ดังนั้น จึงควรหาวิธีการพัฒนานักเรียนให้เห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ งดงามสำเร็จ

๑.๓ กลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนขยายผลมีจำนวนน้อยอาจทำให้ไม่คุ้มค่ากับเวลาและงบประมาณ และไม่อาจสรุปได้ว่า นักเรียนแกนนำสามารถขยายผลได้สำเร็จ ดังนั้น จึงควรให้นักเรียนแกนนำได้ขยายผลให้แก่ นักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้มีจำนวนมากขึ้น และสร้างนักเรียนแกนนำให้มีจำนวนมากขึ้นด้วย

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๒.๑ ควรมีการพัฒนาแบบประเมินพฤติกรรมการเห็นประโยชน์ส่วนรวมของผู้เรียนนี้ไปใช้ในทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เนื่องจากเป็นช่วงอายุของเยาวชนที่ควรส่งเสริมพฤติกรรมในด้านนี้

๒.๒ มีการพัฒนาคุณธรรมในรูปแบบ หรือสื่อที่ทันสมัยเพื่อปลูกฝังเยาวชนได้หลากหลายช่องทาง

๒.๓ นักเรียนขยายผลควรมีจำนวนมากกว่านี้ เช่น จำนวนนักเรียนทั้งระดับชั้นเรียน

๒.๔ ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินพฤติกรรมนักเรียนด้วย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กาญจนา แก้วเทพ. สื่อสารมวลชน ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาลาแดง, ๒๕๔๕.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. ภาวะทางสัมพันธภาพของมนุษย์. จิตสาธารณะ (Public Mind). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๒, หน้า ๑๓ - ๑๕.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. ๗๐ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตเซอร์โพรเซสซิง. ๒๕๕๒.

ชัยสนิท และ สุนี เลิศแสวงกิจ. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีจิตสาธารณะของนักเรียน. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ. มหาสารคาม. ๒๕๔๒.

ณรงค์ เส็งประชา. มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮาส์. ๒๕๓๙.

ดวงทิพย์ อันประสิทธิ์. รูปแบบการขัดเกลาทางสังคมเพื่อเสริมสร้างจิตอาสาในชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนบางน้ำหวาน อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการพัฒนาสังคม) คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ๒๕๕๕.

ทิพรัตน์ สีเพชรเหลือง. จิตสำนึกสาธารณะสร้างได้.วารสารการบริหารคน. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : วังอักษร. ปีที่ ๒๙. ฉบับที่ ๒, ๒๕๕๑, หน้า ๗๐ - ๗๓.

ทศนา แคมมณี. รูปแบบการเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษา. ศาสตรจารย์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ ๒). โรงพิมพ์ด้านสุทธาการพิมพ์จำกัด. กรุงเทพฯ. ๒๕๕๐. หน้า ๖๙ - ๗๔.

ปกรณ์ ปรียากร. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาในการบริหารการพัฒนา. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช. ๒๕๓๗. หน้า ๕.

วิจารณ์ พานิช. การศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์. เขาวนทางปัญญา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. ๒๕๕๒.

ศรีเรื่อน แก้วก้งวาน. จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. เล่ม ๒ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ๒๕๔๙. แนวคิดเชิงทฤษฎีวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๙.

สุวิมล ว่องวานิช. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. พิมพ์ลักษณ์, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๕๔.

สิทธิโชค วรรณสันติกุล. ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙. หน้า ๒๕.

สุชา จันทร์เอม. จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช. ๒๕๔๒.

อนุชาติ พวงสำลี และวีรบูรณ์ วิสารทสกุล. การมีจิตสำนึกสาธารณะ. Imprint. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, ๒๕๔๐. Physical. ๒๔ หน้า ๒๔ – ๒๕.

วารสาร และหนังสือพิมพ์

กิตติพงษ์ แดงเสริมสิริ. “การสร้างจิตสาธารณะ การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ”, จิตสำนึกสาธารณะและตัวแบบสร้างจิตสำนึกสาธารณะ. ๒๕๕๒ หน้า ๒๔-๒๕.

ชลัช สุภาพกุล และคณะ. “การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และรูปแบบของการดำเนินกิจกรรมของจิตอาสาที่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุเล่นดนตรีเพื่อผู้ป่วยในโรงพยาบาล”. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ๙. ๑, มกราคม – เมษายน ๒๕๕๙. หน้า ๕๑๖ - ๕๒๗.

“ัญบุรี”, วารสาร Veridian E-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ๑๐. ๓. เดือนกันยายน - ธันวาคม ๒๕๖๐ หน้า ๑๕.

พัชรี ศิลรัตน์. อ้างอิงทฤษฎีบุคลิกภาพของ Jung, Carl G. (๑๙๓๙ : ๖๗)

สุทธิรักษ์ โรจนหัสติน, เรชา ชูสุวรรณ, เอกรินทร์ สังข์ทอง. “แนวทางการบริหารสถานศึกษา เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองให้กับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้”. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วิทยาเขตปัตตานี ๓๐, ๒, เดือนมกราคม – เมษายน ๒๕๖๐. หน้า ๑๔๕-๑๕๘.

สุทธิรักษ์ โรจนหัสติน, เรชา ชูสุวรรณ, เอกรินทร์ สังข์ทอง. “แนวทางการบริหารสถานศึกษา เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองให้กับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้”. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. ๓๐, ๒, เดือนมกราคม – เมษายน ๒๕๖๐. หน้า ๑๔๕-๑๕๘.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

จิตติยา วาจิ. “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. ๒๕๕๙.

ชนิกานต์ ปัทม. การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักศึกษา”. มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์”. ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว ปีการศึกษา ๒๕๖๑.

นฤมล จิตรเอื้อ และ นรินทร์ สังข์รักษา. “การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย รูปแบบกิจกรรม และแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ”. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล.

พัชรี ศิลารัตน์. “รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษา” มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต. ๒๕๕๖.

วิรัตน์ คำศรีจันทร์. “จิตสำนึกพลเมืองในบริบทสังคมไทย”. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ. ๒๕๔๔.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข . “หนังสือ. Preview”. ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๒.

อลงกรณ์ ปรีวุฒิพงศ์. “งานวิจัย สื่อไทยกับการเคารพและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ของกลุ่มผู้ที่อยู่ในสถานการณ์เปราะบาง”. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๔๓, ๒๕๖๒.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

จันทิรา ธนสงวนวงศ์. “จิตสาธารณะ (Public Mind)”. บทความ.กิจกรรมสาธารณะ.google.com, ๑ มิถุนายน. ๒๕๕๗.

ชลธิศ โลศิริ. “ปัจจัยด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของครู” บทความกลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษา : การวิจัยและพัฒนาแบบก่อรูป. ๒๕๕๔.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. “แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๙”.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

นวรินทร์ ตาก้อนทอง, “จิตสาธารณะ : คุณลักษณะของเด็กไทยที่พึงประสงค์”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : <http://learners.in.th/blog/kruj๐๒๐๗/๓๙๐๗๖๓>. ๒๕๖๑.

นวรินทร์ ตาก้อนทอง, “จิตสาธารณะเป็นลักษณะสำคัญของการเป็นพลเมืองดีของประเทศ”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก <http://www.ireo.bu.ac.th/moral.doc>, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๖.

ศรุต นาควัชระ.พลเอก. กิจกรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี.(ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก <http://www.ratthaburutfoundation.com>, ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๕.

ยุทธนา วรณปิติกุล. “คุณลักษณะทั่วไปของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ”. บทความกิจกรรมการเรียนรู้ สาธารณะโรงเรียนกระทุ่มแบน”วิเศษสมุทคุณ”. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก : http://ktbwsk.blogspot.com/๒๐๑๓/๐๗/blog-post_๙๑๕๙.html, ๒๕๔๒. หน้า ๑๗๑ – ๑๗๓)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบ พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.nesdb.go.th/download/article/article_๒๐๑๖๐๓๒๓๑๑๒๔๑๗.pdf, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๙.

อริสา สุขสม. “การพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะเพื่อชุมชน”.(ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก: www.rc.nida.ac.th. (๒๕๕๓, ๒๐ ตุลาคม). ๒๕๕๓.

ภาษาต่างประเทศ

Streeten, Pual. “The Frontiers of Development Studies” By PAUL STREETEN. London
: Macmillan, ๑๙๗๒.

ภาคผนวก

ผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการเห็นประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียน
โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามฉบับนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรม
การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ใช้วัดพฤติกรรมการแสดงออก หรือสิ่งที่ปฏิบัติตามความเป็นจริง
คำตอบไม่มีข้อใดถูกข้อใดถูกหรือผิด และจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ตอบแบบวัดแต่อย่างใด
กรุณาตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

๒. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
จำนวน ๒๐ ข้อ

๓. ให้ผู้ตอบแบบวัดพฤติกรรม ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่คำตอบ เพื่อเลือก
คำตอบในแต่ละข้อให้ตรงกับพฤติกรรม การแสดงออก หรือสิ่งที่ปฏิบัติตามความเป็นจริง

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง () ที่ตรงกับ
สภาพความเป็นจริง

๑. เพศ () ชาย () หญิง

๒. ระดับชั้น () ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ () ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการณ์เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
ของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี

ข้อ	พฤติกรรม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	ข้าพเจ้าให้ความสำคัญกับงานกลุ่มก่อนงานส่วนตัว					
๒	ถ้าข้าพเจ้ากำลังทำแบบฝึกหัดแต่เพื่อน ๆ ให้ไปช่วยจัดบอร์ดของกลุ่มข้าพเจ้าก็จะไม่ไปช่วยเพื่อน ๆ					
๓	ข้าพเจ้ามาร่วมกิจกรรมของโรงเรียนแม้จะเป็นวันหยุด					
๔	ข้าพเจ้ายินดีจะร่วมกันช่วยกันทำให้โรงเรียนสะอาด					
๕	ข้าพเจ้าเต็มใจในการร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่โรงเรียนจัดขึ้น					
๖	ในการทำกิจกรรมกลุ่มข้าพเจ้าละเอียดเอาใจเขามาใส่ใจเรา					
๗	เมื่อครูแจ้งให้ส่งงานในวันรุ่งขึ้นแต่เพื่อนไม่ได้มาโรงเรียนเพราะไม่สบายข้าพเจ้าจะไม่บอกเพื่อนให้ทราบ					
๘	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนแม้จะมีภารกิจหรือกิจกรรมอื่น					
๙	ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนทุกคนในห้องเมื่อมีโอกาส					
๑๐	เมื่อเพื่อนในชั้นเรียนทะเลาะกันข้าพเจ้าจะช่วยไกล่เกลี่ยให้เพื่อนเข้าใจกัน					
๑๑	ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุม					
๑๒	ข้าพเจ้าเต็มใจทำงานที่กลุ่มมอบหมายแม้ว่าจะไม่เห็นด้วยก็ตาม					

ข้อ	พฤติกรรม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑๓	แม้ไม่ยากเป็นตัวแทนกลุ่มแต่ข้าพเจ้ายินดีรับเพราะเพื่อน ๆ ลงมติให้ทำหน้าที่					
๑๔	ข้าพเจ้าจะแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เพื่อให้งานของกลุ่มสำเร็จ					
๑๕	ข้าพเจ้าสามารถทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนได้ทุกคน					
๑๖	ข้าพเจ้าเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับเพื่อนแม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่มี ความถนัดในงานนั้น ๆ					
๑๗	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ จนงานสำเร็จ					
๑๘	หลังจากครูให้ประดิษฐ์สิ่งของข้าพเจ้าจะช่วยเก็บเศษวัสดุในชั้นเรียนให้เรียบร้อย					
๑๙	เมื่อได้รับงานกลุ่มไปทำข้าพเจ้าจะพยายามทำให้เสร็จแม้ว่าจะมีอุปสรรค					
๒๐	ในการทำงานกลุ่มจะมีการแบ่งงานกันทำด้วยความเหมาะสมและช่วยกันปรับปรุงงานเมื่อมีปัญหา					

☆ ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ☆

ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี”
โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรี
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจดังนี้

๕ = มากที่สุด ๔ = มาก ๓ = ปานกลาง ๒ = น้อย ๑ = น้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ความพึงพอใจ				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑	ความพึงพอใจต่อวิทยากร					
๒	อาคารสถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
๓	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
๔	ได้รับ ความรู้ใน ด้าน คุณ ธรรม จริย ธรรม ตามคุณลักษณะ อันพึงประสงค์					
๕	ได้มีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม แก่สังคม					
๖	การใช้กิริยาจาสุภาพ ถูกต้องตามกาลเทศะ					
๗	ได้มีส่วนร่วมในการปลูกจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อ สังคมให้แก่บุคคลอื่น					
๘	สร้างจิตสำนึกให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม					
๙	นำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ ต่อครอบครัว					
๑๐	นำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ ต่อโรงเรียน					
๑๑	นำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ					
๑๒	สามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์					

☆ ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ☆

ผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็นของ
นักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการเห็นประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียน
โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นบุรี

ข้อ	พฤติกรรม	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
		๑	๒	๓		
๑	ข้าพเจ้าให้ความสำคัญกับงานกลุ่มก่อนงานส่วนตัว	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๒	ถ้าข้าพเจ้ากำลังทำแบบฝึกหัด แต่เพื่อน ๆ ทั่วไปช่วยจับบอร์ดของกลุ่ม ข้าพเจ้าก็จะไม่ไปช่วยเพื่อน ๆ	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๓	ข้าพเจ้ามาร่วมกิจกรรมของโรงเรียน แม้จะเป็นวันหยุด	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๔	ข้าพเจ้ายินดีจะร่วมกันช่วยกันทำให้โรงเรียนสะอาด	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๕	ข้าพเจ้าเต็มใจในการร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่โรงเรียนจัดขึ้น	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๖	ในการทำกิจกรรมกลุ่ม ข้าพเจ้าจะเอาใจเขามาใส่ใจเรา	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๗	เมื่อครูแจ้งให้ส่งงานในวันรุ่งขึ้น แต่เพื่อนไม่ได้มาโรงเรียนเพราะไม่สบาย ข้าพเจ้าจะไม่บอกเพื่อนให้ทราบ	๐	๑	๑	๒	๐.๖๗
๘	เมื่อเพื่อนในกลุ่มทำการบ้านไม่ได้ ข้าพเจ้าจะแนะนำเพื่อนด้วยความจริงใจ	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๙	ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนทุกคนในห้องทุกคนเมื่อมีโอกาส	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๑๐	เมื่อเพื่อนในชั้นเรียนทะเลาะกัน ข้าพเจ้าจะช่วยไกล่เกลี่ยให้เพื่อนเข้าใจกัน	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๑๑	ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุม	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๑๒	ข้าพเจ้าเต็มใจทำงานที่กลุ่มมอบหมาย แม้ว่าจะไม่เห็นด้วยก็ตาม	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐

ข้อ	พฤติกรรม	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
		๑	๒	๓		
๑๓	แม้ไม่อยากเป็นตัวแทนกลุ่ม แต่ข้าพเจ้ายกยินดีรับเพราะเพื่อน ๆ ลงมติให้ทำหน้าที่	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๑๔	ข้าพเจ้าจะแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เพื่อให้งานของกลุ่มสำเร็จ	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๑๕	ข้าพเจ้าสามารถทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนได้ทุกคน	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๑๖	ข้าพเจ้าเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับเพื่อน แม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่มีทัศนคติในงานนั้น ๆ	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๑๗	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ จนงานสำเร็จ	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๑๘	หลังจากครูให้ประดิษฐ์ส่งของ ข้าพเจ้าจะช่วยกันเก็บเศษวัสดุในชั้นเรียนให้เรียบร้อย	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๑๙	เมื่อได้รับงานกลุ่มไปทำ ข้าพเจ้าจะพยายามทำให้เสร็จแม้ว่าจะมีอุปสรรค	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๒๐	ในการทำงานกลุ่ม จะมีการแบ่งงานกันทำตามความเหมาะสมและช่วยกันปรับปรุงงานเมื่อมีปัญหา	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐

ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ
การจัดกิจกรรม “คุณธรรมนำทางสรรค์สร้างคนดี” โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

ข้อ	พฤติกรรม	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
		๑	๒	๓		
๑	ความพึงพอใจต่อวิทยากร	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๒	อาคารสถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๓	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๔	ได้รับความรู้ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๕	ได้มีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่สังคม	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๖	กิริยาวาจาสุภาพ ถูกต้องตามกาลเทศะ	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๗	ได้มีส่วนร่วมในการปลูกจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อ สังคมให้แก่บุคคลอื่น	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๘	สร้างจิตสำนึกให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๙	นำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ ต่อครอบครัว	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๑๐	นำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ ต่อโรงเรียน	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๑๑	นำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐
๑๒	สามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	๑	๑	๑	๓	๑.๐๐

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรม
 การเห็นประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียน
 โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

ค่าความเชื่อมั่น .๙๘๗

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	๓๐	๑๐๐.๐
	Excluded ^a	๐	.๐
	Total	๓๐	๑๐๐.๐

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.๙๘๗	๒๐

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรม
 การเห็นประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียน โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี
 ด้วยโปรแกรม SPSS

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
n0๑	๔๐	๓.๐๐	๕.๐๐	๔.๗๕๐๐	๐.๕๔๓๐
n0๒	๔๐	๓.๐๐	๕.๐๐	๔.๖๗๕๐	๐.๖๕๕๘
n0๓	๔๐	๓.๐๐	๕.๐๐	๔.๘๐๐๐	๐.๔๖๔๑
n0๔	๔๐	๓.๐๐	๕.๐๐	๔.๖๗๕๐	๐.๕๗๒๓
n0๕	๔๐	๓.๐๐	๕.๐๐	๔.๐๕๐๐	๐.๓๑๖๒
n0๖	๔๐	๓.๐๐	๕.๐๐	๔.๗๒๕๐	๐.๕๐๕๗
n0๗	๔๐	๓.๐๐	๕.๐๐	๔.๗๐๐๐	๐.๕๑๖๔
n0๘	๔๐	๓.๐๐	๕.๐๐	๔.๖๗๕๐	๐.๕๗๒๓
n0๙	๔๐	๓.๐๐	๕.๐๐	๔.๗๗๕๐	๐.๔๗๖๗
n0๑๐	๔๐	๓.๐๐	๕.๐๐	๔.๐๒๕๐	๐.๒๗๖๒
n0๑๑	๔๐	๓.๐๐	๕.๐๐	๔.๗๐๐๐	๐.๕๖๓๖
n0๑๒	๔๐	๓.๐๐	๕.๐๐	๔.๖๗๕๐	๐.๕๒๕๖
n0๑๓	๔๐	๓.๐๐	๕.๐๐	๔.๖๗๕๐	๐.๕๗๒๓
n0๑๔	๔๐	๓.๐๐	๕.๐๐	๔.๖๐๐๐	๐.๖๗๑๘
n0๑๕	๔๐	๓.๐๐	๕.๐๐	๔.๖๕๐๐	๐.๕๗๖๖
n0๑๖	๔๐	๓.๐๐	๔.๐๐	๓.๘๗๕๐	๐.๓๓๔๖
n0๑๗	๔๐	๒.๐๐	๔.๐๐	๓.๕๗๕๐	๐.๗๑๒๑
n0๑๘	๔๐	๓.๐๐	๕.๐๐	๔.๗๕๐๐	๐.๕๔๓๐
n0๑๙	๔๐	๓.๐๐	๕.๐๐	๔.๗๕๐๐	๐.๔๖๓๕
n0๒๐	๔๐	๒.๐๐	๕.๐๐	๔.๖๕๐๐	๐.๖๖๖๘
sum	๔๐	๓.๐๐	๔.๘๐	๔.๕๓๗๕	๐.๔๒๔๔
Valid N (listwise)	๔๐				

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
no๑	๔๐	๔.๐๐	๕.๐๐	๔.๕๖๕๐	.๑๕๘๑๑
no๒	๔๐	๓.๐๐	๕.๐๐	๔.๘๕๐๐	.๕๓๓๔๕
no๓	๔๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐๐๐	.๐๐๐๐๐
no๔	๔๐	๔.๐๐	๕.๐๐	๔.๘๕๐๐	.๓๖๑๖๒
no๕	๔๐	๔.๐๐	๕.๐๐	๔.๐๖๕๐	.๒๖๖๖๕
no๖	๔๐	๔.๐๐	๕.๐๐	๔.๕๕๐๐	.๒๒๒๐๒
no๗	๔๐	๔.๐๐	๕.๐๐	๔.๘๕๐๐	.๓๖๑๖๒
no๘	๔๐	๔.๐๐	๕.๐๐	๔.๕๒๕๐	.๒๖๖๖๕
no๙	๔๐	๕.๐๐	๕.๐๐	๕.๐๐๐๐	.๐๐๐๐๐
no๑๐	๔๐	๔.๐๐	๕.๐๐	๔.๐๕๐๐	.๒๒๒๐๒
no๑๑	๔๐	๔.๐๐	๕.๐๐	๔.๕๒๕๐	.๒๖๖๖๕
no๑๒	๔๐	๔.๐๐	๕.๐๐	๔.๘๕๐๐	.๓๖๑๖๒
no๑๓	๔๐	๓.๐๐	๕.๐๐	๔.๕๐๐๐	.๓๖๑๖๒
no๑๔	๔๐	๓.๐๐	๕.๐๐	๔.๖๖๕๐	.๕๖๖๖๕
no๑๕	๔๐	๔.๐๐	๕.๐๐	๔.๘๐๐๐	.๔๐๕๑๐
no๑๖	๔๐	๓.๐๐	๔.๐๐	๓.๕๐๐๐	.๓๐๓๘๒
no๑๗	๔๐	๒.๐๐	๔.๐๐	๓.๕๐๐๐	.๖๖๕๕๖
no๑๘	๔๐	๔.๐๐	๕.๐๐	๔.๕๐๐๐	.๓๐๓๘๒
no๑๙	๔๐	๔.๐๐	๕.๐๐	๔.๕๕๐๐	.๒๒๒๐๒
no๒๐	๔๐	๒.๐๐	๕.๐๐	๔.๖๕๐๐	.๖๖๕๕๖
sum	๔๐	๓.๕๐	๔.๘๐	๔.๖๘๘๘	.๒๒๒๐๒
Valid N (listwise)	๔๐				

ผนวก ค ภาพประกอบกิจกรรม

การอบรมนักเรียนแกนนำระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

การอบรมนักเรียนแกนนำระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

การอบรมนักเรียนแกนนำระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

การอบรมนักเรียนแกนนำระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

การอบรมนักเรียนแกนนำระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

การอบรมนักเรียนแกนนำระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ วันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

การอบรมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โดยนักเรียนแกนนำ
วันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

การอบรมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โดยนักเรียนแกนนำ
วันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

การอบรมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โดยนักเรียนแกนนำ
วันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

การอบรมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โดยนักเรียนแกนนำ
วันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

การอบรมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โดยนักเรียนแกนนำ
วันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

การอบรมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โดยนักเรียนแกนนำ
วันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ภาพประกอบกิจกรรม

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ

๑. ดร.พิธาน พันทอง	ข้าราชการบำนาญ กระทรวงศึกษาธิการ
๒. พันเอกหญิง ปัทมา ขำเอี่ยม	นปก. ประจำ สปท. ช่วยปฏิบัติราชการ สจว.สปท.

รายชื่อผู้บริหารและคณาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ

๑. พลตรี ชำนาญ ช้างสาต	ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๒. พันเอก อภิสิทธิ์ วงศ์บัวแก้ว	รองผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๓. พันเอก อาชวกุล กาญจนาคม	รองผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๔. พันเอก กฤษกมล ธรรมานุกุล	ผู้อำนวยการกองวิทยาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๕. นาวาอากาศเอก ปิยะ จารุอารยพันธ์	ผู้อำนวยการกองการศึกษา สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖. พันเอก วสันต์ รัตนบุญชู	นปก. ประจำ สปท. ช่วยปฏิบัติราชการ สจว.สปท.
๗. พันเอก อภิชาติ เจริญเกตุ	นปก. ประจำ บก.ทท. ช่วยปฏิบัติราชการ สจว.สปท.
๘. นาวาอากาศเอก อโนชา รัชพรมงคล	นปก. ประจำ บก.ทท. ช่วยปฏิบัติราชการ สจว.สปท.
๙. พันเอกหญิง อัมพาศรี ดำรงค์กุล	ประจำ สปท. ช่วยปฏิบัติราชการ สจว.สปท.
๑๐. พันเอกหญิง ปัทมา ขำเอี่ยม	นปก. ประจำ สปท. ช่วยปฏิบัติราชการ สจว.สปท.
๑๑. พันเอกหญิง พัชรินทร์ สุนทรวรรณ	รองผู้อำนวยการกองวิทยาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๑๒. พันเอก วราทิตย์ บุญประสพ	รองผู้อำนวยการกองการศึกษา สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๑๓. พันเอก สนิท นันทะวงศ์	หัวหน้ากองสนับสนุน สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

รายชื่อสมาชิก

คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง
 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๙
 กลุ่มที่ ๕

เรื่อง : การพัฒนาเยาวชนให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี

๑. นางกรชนก สุตะพาหะ	เลขที่ ๑
๒. นางกรวรรณ ไสยจิตต์	เลขที่ ๒
๓. นางสาวณัฐยา วัฒนาปัญญาชน	เลขที่ ๑๗
๔. นางนภัสกร ผ่องอำไพ	เลขที่ ๒๘
๕. นางสาวนภัทร อินทรุณ	เลขที่ ๒๙
๖. นายปิติ ยางกลาง	เลขที่ ๔๐
๗. นายบรรยง อรรณีโกศ	เลขที่ ๔๖
๘. นางวชิรนุช พรหมภัทร์	เลขที่ ๕๐
๙. นายศุภกฤษ ไชยสร	เลขที่ ๕๖
๑๐. นายสมศักดิ์ เหมือนดาว	เลขที่ ๖๐